

SAKARYA
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Ölçme Ve Değerlendirme Merkezi

AKADEMİK
BECERİLERİN
İZLENMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ

2016 Abide Uygulamasından Elde Edilen Verilerdir.

- ❖ Türkçe
- ❖ Matematik
- ❖ Fen Bilimleri
- ❖ Sosyal Bilgiler

SAKARYA 8. SINIF RAPORU

İçindekiler Tablosu

TÜRKÇE DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	3
Türkçe Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri.....	6
Anne Eğitim Düzeyi	6
Sosyoekonomik Düzey	7
Eğitim Hedefi	7
Evdeki Kitap Sayısı	8
Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu	8
Aile İlgisi ve Aile Baskısı	9
Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)	9
Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre	9
Türkçe Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri	10
Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin Türkçe testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretime ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.	10
Öğretmenin Eğitim Düzeyi	11
Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi.....	11
Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları.....	12
Mesleki Gelişim İndisi.....	12
Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri.....	13
Öğretmenlerin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları.....	14
Türkçe Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri	14
Okul Türü.....	14
Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	15
Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu	15
Okulun Bulunduğu Yer	15
Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Sayısı ve Okul Büyüklüğü	16
Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar.....	16
MATEMATİK DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	17
Matematik Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri	22
Anne Eğitim Düzeyi.....	22
Sosyoekonomik Düzey	23
Eğitim Hedefi.....	23
Evdeki Kitap Sayısı	23
Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu	24
Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu.....	25
Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödev için Harcadıkları Süre.....	25
Matematik Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz- Yeterlik.....	26
Matematik Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri	26
Öğretmenin Eğitim Düzeyi.....	26
Öğretmenlerin Genel Çalışma Süreleri ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi.....	27
Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları	28
Mesleki gelişim indisi.....	28
Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri.....	28
Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geribildirimde Bulunma Durumları.....	29
Matematik Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri	30
Okul Türü.....	30
Sekizinci Sınıf ortalama Sınıf mevcudu	30
Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu.....	31
Okulun Bulunduğu Yer	31

<i>Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sayısı ve Okul Büyüklüğü</i>	31
FEN BİLİMLERİ DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	32
Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri	35
Anne Eğitim Düzeyi	35
Sosyoekonomik Düzey.....	35
Eğitim Hedefi	36
Evdeki Kitap Sayısı	36
Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu	36
Aile İlgisi ve Aile Baskısı	37
Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu	37
Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödev için Harcadıkları Süre.....	38
Fen Bilimleri Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz- Yeterlik.....	39
Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri	39
Öğretmenin Eğitim Düzeyi.....	39
Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları.....	39
Mesleki Gelişim indisi	40
Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri	40
Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geribildirimde Bulunma Durumları	41
Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri	42
Okul Türü	42
Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	42
Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu	43
Okulun Bulunduğu Yer	44
Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sayısı ve Okul Büyüklüğü	44
SOSYAL BİLGİLER DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR	45
Sosyoekonomik Düzey	49
Eğitim Hedefi	50
Evdeki Kitap Sayısı	50
Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu	51
Aile İlgisi ve Aile Baskısı	51
Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)	52
Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri	53
Öğretmenin Eğitim Düzeyi	53
Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları.....	54
Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri.....	55
Öğretmenlerin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları.....	55
Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri	56
Okul Türü.....	56
Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	57
Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu	57
Okulun Bulunduğu Yer	57
Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Sayısı ve Okul Büyüklüğü	59
Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar.....	59

TÜRKÇE DERSİNE İLİŞİKİN BULGULAR

Türkçe testi için yeterlik düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar **Tablo 1.1**'de görülmektedir.

Tablo 1.1. Türkçe Dersi Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

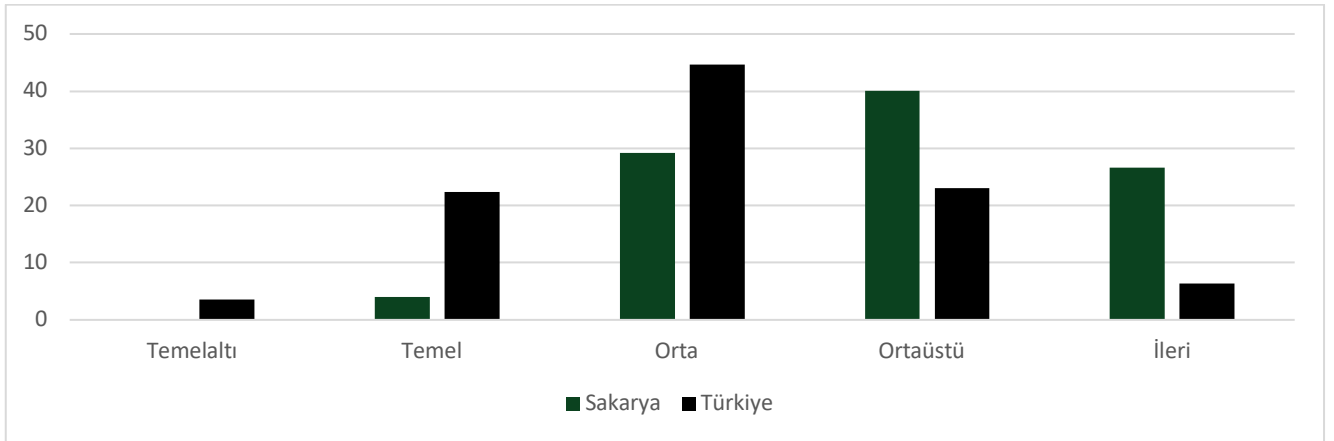
Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	253,39'dan düşük
Temel	253,39 dâhil olmak üzere 367,88'e kadar
Orta	367,88 dâhil olmak üzere 486,00'ya kadar
Ortaüstü	486,00 dâhil olmak üzere 574,20'ye kadar
İleri	574,20 ve üzeri

Tablo 1.1 incelendiğinde, bir öğrencinin Türkçe testi için temel düzeyde yer alabilmesi için en az 253,39 puan almasının gerektiği görülmektedir. Bununla birlikte, bir öğrencinin ileri düzeyde yer alabilmesi için ise en az 574,20 puan alması gerekmektedir.

Öğrencilerin Türkçe testine ait yeterlik düzeylerine göre dağılımı **Tablo 1.2** ve **Şekil 1.1**'de görülmektedir.

Tablo 1.2. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

	SAKARYA		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	0	0	1244	3,6
Temel	14	4	7779	22,4
Orta	102	29,2	15478	44,6
Ortaüstü	140	40,1	7979	23
İleri	93	26,6	2220	6,4
Toplam	349	100	34700	100

Şekil 1.1 Öğrencilerin Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 1.2 ve **Şekil 1.1** incelendiğinde Türkçe testi için Sakarya' daki öğrencilerin %4'ünün (N=14) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %29'unun (N=102) orta düzeyde, %67'sinin (N=233) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Türkçe testine ait yeterlik düzeyleri ve tanımları **Tablo 1.3**'te görülmektedir

Tablo 1.3. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeyleri ve Tanımları

1. DÜZEY (TEMELALTI)

- Metinde açıkça ifade edilmiş duygu, düşünce, hayal ve bilgiyi belirleyebilir.
- Metindeki bilgileri tekrar edebilir.
- Görsel, şekil ve metinlerde birbirine yakın duygu, düşünce ya da bilgiler arasında basit ilişkiler kurabilir (sıralama).
- Metinde açıkça ifade edilen durumlara dayalı “Ne, Nasıl, Niçin, Ne zaman, Nerede, Kim” gibi sorulara yanıt verebilir.
- Metnin bağlamından hareketle cümleler arasındaki basit ilişkileri belirleyebilir.

2. DÜZEY (TEMEL)

- Günlük ve yaygın olarak bilinen bilgileri sıralayarak bu bilgiler arasındaki ilişkiyi belirleyebilir.
- Bir metin içindeki dağınık bilgileri düzenleyebilir.
- Metinde açık bir şekilde ifade edilen konu, ana fikir ve amacı belirleyebilir.
- Söz ve söz gruplarının anlamını metnin bağlamından hareketle belirleyebilir.

3. DÜZEY (ORTA)

- Birçok durumu karşılaştırabilir, durumlar arası ilişki kurabilir, durumlardan çıkarımda bulunabilir.
- Metindeki bağlamdan hareketle benzer ve farklı durumları sınıflandırabilir.
- Metnin bir bölümünden anlam çıkarabilir.
- Metin içi bilgilerden yola çıkarak metni anlamlandırabilir.
- Metni ayrıntılara inmeden genel hatlarıyla ifade edebilir.
- Neden-sonuç, amaç-sonuç ilişkilerini bulabilir. Doğrudan anlatımlarda ana fikri ve yardımcı fikri bulabilir.
- Metin türlerinin ayrımını yapabilir.
- Metinler arasında ilişki kurabilir, karşılaştırma yapabilir.
- Deyimler, atasözleri, özdeyişler gibi söz ve söz gruplarını metne göre anlamlandırabilir.

4. DÜZEY (ORTAÜSTÜ)

- Çoklu durumlarda (bir durumla ilgili farklı bilgi parçaları) karşılaştırma, açıklama yaparak zıtlıklar ve olumsuzluklardan çıkarımda bulunabilir ve sonuca gidebilir.
- Deyimler, atasözleri, özdeyişler gibi söz ve söz gruplarının anlamlarını metne göre yorumlayabilir.
- Metni günlük hayatla ilişkilendirebilir.
- Görsellerle veya metinle verilen hiciv ve nüktelerdeki mesajı anlayabilir.
- Neden-sonuç, amaç-sonuç ilişkileri kurabilir. Dolaylı anlatımlarda ana fikri bulabilir.
- Metin türlerinin ayrımını yapabilir ve bu türleri karşılaştırabilir.

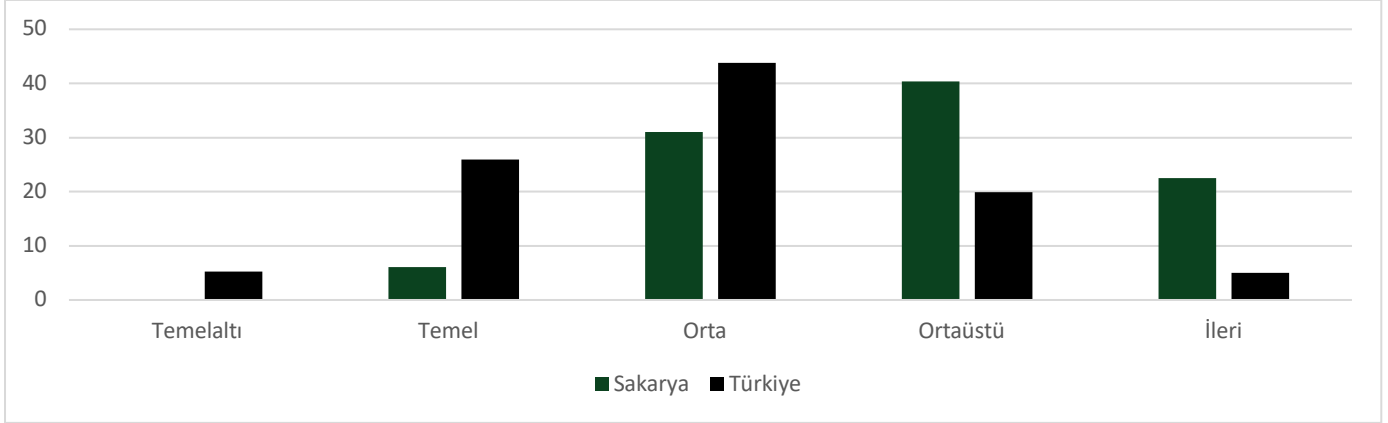
5. DÜZEY (İLERİ DÜZEY)

- Çoklu durumlarda (bir durumla ilgili farklı bilgi parçaları) karşılaştırma, açıklama yaparak zıtlıklar ve olumsuzluklardan çıkarıma gidebilir ve sonuç oluşturabilir.
- Deyimlerin ve kelimelerin anlamlarını metne göre yorumlayabilir, benzer ve farklı durumları farklı şekillerde (tablo, grafik, şekil ...) anlamlandırabilir (karşılaştırma, eşleştirme gibi tekniklerle).
- Metni günlük hayatla ilişkilendirerek metindeki problemlere çözüm üretebilir.
- Metin veya metinlerdeki benzerlikleri, farklılıkları, ayrıntıları, önemsiz detayları, soyut kavramları; birçok kıstas ve görüşü göz önünde bulundurarak fark edebilir, değerlendirebilir, analiz edebilir.
- Görsellerle veya metinle verilen hiciv ve nüktelerdeki mesajı yorumlayabilir.
- Problemlere yaratıcı çözümler üretebilir.

Yeterlik düzeylerine göre erkek öğrencilerin dağılımı **Tablo 1.4** ve **Şekil 1.2**'de yer almaktadır.

Tablo 1.4. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

	SAKARYA		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	0	0	935	5,3
Temel	13	6,1	4633	26
Orta	66	31	7799	43,8
Ortaüstü	86	40,4	3540	19,9
İleri	48	22,5	888	5
Toplam	213	100	17795	100

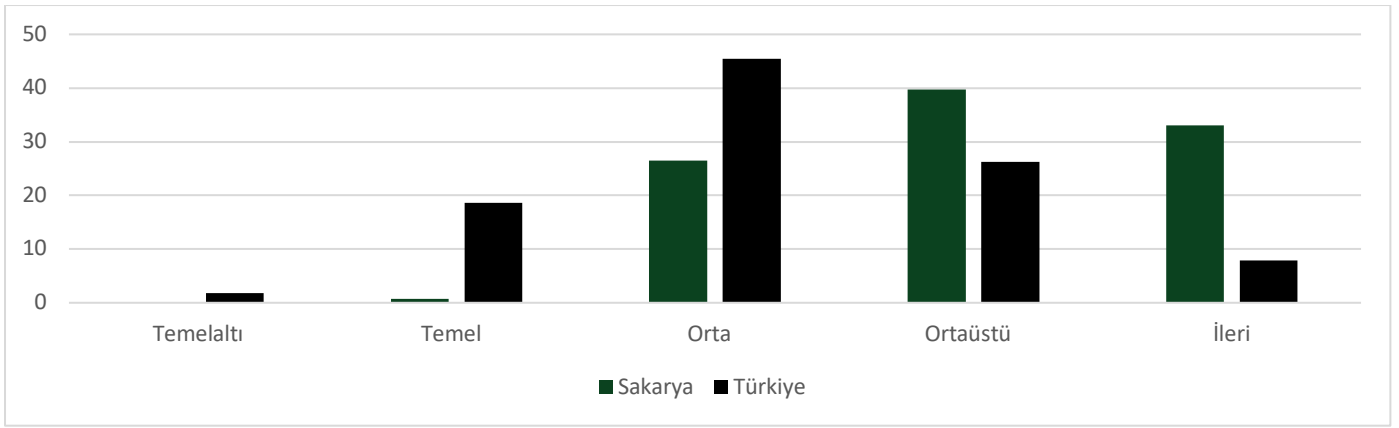
Şekil 1.2. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

Tablo 1.4 ve **Şekil 1.2** incelendiğinde Türkçe testi için Sakarya'daki erkek öğrencilerin yaklaşık %6'sının (N=13) temelaltı ve temel düzeyde, %31'inin (N=66) orta düzeyde, %63'ünün (N=134) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Yeterlik düzeylerine göre kız öğrencilerin dağılımı ise **Tablo 1.5** ve **Şekil 1.3**'te yer almaktadır.

Tablo 1.5. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

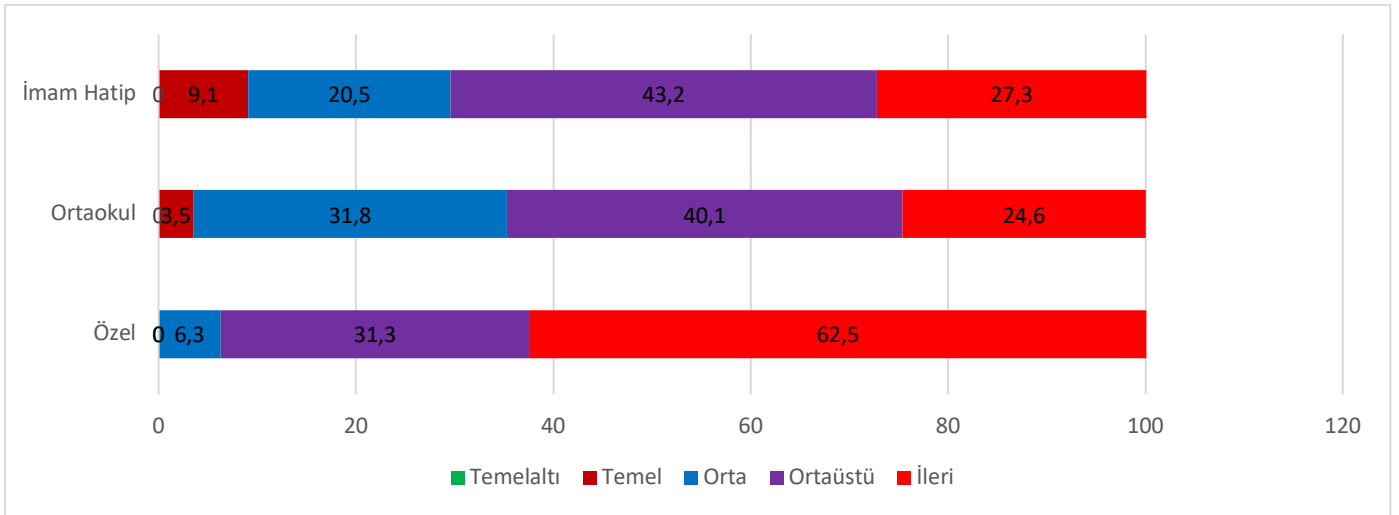
	SAKARYA		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	0	0	309	1,8
Temel	1	0,7	3146	18,6
Orta	36	26,5	7679	45,4
Ortaüstü	54	39,7	4439	26,3
İleri	45	33,1	1332	7,9
Toplam	136	100	16905	100

Şekil 1.3. Türkçe Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

Tablo 1.5 ve **Şekil 1.3** incelendiğinde Türkçe testi için Sakarya'daki kız öğrencilerin yaklaşık %1'inin (N=1), temelaltı ve temel düzeyde, %26'nın (N=36) orta düzeyde, %73'ünün (N=99) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Okul türüne göre okulların yeterlik düzeylerinin Türkçe alanındaki dağılımı **Şekil 1.4**'te görülmektedir.

Şekil 1.4. Okul Türüne Göre Okulların Türkçe Alanındaki Yeterlik Düzeylerinin Dağılımı

Şekil 1.4'e göre, ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek, temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların Özel Okullar; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların Ortaokullar; temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip olan okulların ise İmam Hatip Ortaokulları olduğu görülmektedir.

Türkçe Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin Türkçe testindeki başarılarının öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır.

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 1.6**'da verilmiştir.

Tablo 1.6. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Anne eğitim düzeyi	Sakarya			Türkiye		
	<i>N</i>	%	$\bar{X}$	<i>N</i>	%	$\bar{X}$
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	18	5,1	457,2	3429	11,5	454,5
İlkokul mezunu	135	38,7	502,3	13205	43,6	491,5
Ortaokul mezunu	81	23,2	515,2	6025	19,9	498,7
Lise mezunu	60	17,2	555,8	4723	15,6	535,6
Ön lisans mezunu	6	1,7	535,7	381	1,3	560,6
Lisans mezunu	14	4	594,1	1477	4,9	573,9
Yüksek lisans mezunu	1	0,3	571,1	216	0,7	560,2
Doktora mezunu	1	0,3	528,9	56	0,2	581,2
Bilmiyorum	33	9,5	528,8	684	2,3	452
Toplam	349	100	519,2	30260	100	500,2

Türkçe testine ilişkin Sakarya'daki öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının annelerinin eğitim düzeyi lisans mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=594,1$), en az puan ortalamasının ise annelerinin eğitim düzeyi “okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk” olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=457,2$), görülmektedir.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Türkçe testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar **Tablo 1.7**'de gösterilmiştir.

Tablo 1.7. Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri ile Türkçe Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişken	Sakarya		Türkiye	
	<i>N</i>	<i>r</i>	<i>N</i>	<i>r</i>
Sosyoekonomik düzey Türkçe puanları	278	0,265	23894	0,370

Tablo 1.7'ye göre, Sakarya'daki öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Türkçe testi puanları arasında zayıf ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Türkçe puanlarının az da olsa yükseldiği ileri sürülebilir.

Eğitim Hedefi

Eğitim hedefi değişkenine göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 1.8**'de verilmiştir.

Tablo 1.8. Eğitim Hedefi Değişkenine Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim hedefi	Sakarya			Türkiye		
	<i>N</i>	%	$\bar{X}$	<i>N</i>	%	$\bar{X}$
Liseyi bitirmek	26	8	417,1	3446	11,3	409,6
Yüksekokul bitirmek	26	8	474,1	1542	5	457,8
Üniversiteyi bitirmek	183	56,7	514,9	17421	56,9	498,9
Yüksek lisans ya da doktora yapmak	88	27,2	572	8181	26,7	549,8

Toplam	323	100	519,3	30590	100	500,8
--------	-----	-----	-------	-------	-----	-------

Türkçe testine ilişkin Sakarya'daki öğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının eğitim hedefi doktora ve yüksek lisans yapmak olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=572$), en az puan ortalamasının ise eğitim hedefi liseyi bitirmek olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=417,1$) görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin Türkçe testi puanlarının eğitim hedeflerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Evdeki Kitap Sayısı

Evdeki kitap sayısına göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 1.9**'da verilmiştir.

Tablo 1.9. Evdeki Kitap Sayısına Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Kitap Sayısı	N	Sakarya		Türkiye		
		%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
0-5 kitap	40	13	458,6	3522	12,2	446,2
6-15 kitap	88	28,6	489,6	9021	31,2	475,6
16-50 kitap	96	31,2	541,3	8210	28,4	511,4
51-80 kitap	36	11,7	529,6	3755	13	528,4
81 ve üzeri kitap	48	15,6	563,3	4448	15,4	547,2
Toplam	308	100	517,8	28956	100	500

Türkçe testine ilişkin Sakarya'daki öğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının evlerinde 81 ve üzeri kitap olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=563,3$), en düşük puan ortalamasının ise evlerinde 0-5 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=458,6$) görülmektedir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Destekleme Yetiştirme Kurslarına (DYK) katılma durumuna göre öğrencilerin Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 1.10**'da verilmiştir.

Tablo 1.10. DYK'ya Katılma Durumuna Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Destekleme ve Yetiştirme Kursu Katılım Durumu	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Katılmadım	88	26,7	500,6	11981	36,8	488,4
Yalnızca 1. dönem katıldım	48	14,6	511,8	3883	11,9	488,2
Yalnızca 2. dönem katıldım	24	7,3	525,4	2327	7,1	494,2
Her iki dönem de katıldım	169	51,4	530,1	14402	44,2	514,1
Toplam	329	100	519,2	32593	100	500,3

Sakarya'daki öğrencilerin %26,7'si Türkçe dersinden kurslara katılmadığını belirtirken, %51,4'ü her iki dönemde de katıldığını belirtmiştir. Türkçe testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK'ya katılma durumuna göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının her iki dönemde de kurslara katılımı olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{x}=530,1$), en düşük ortalamasının ise katılmadığını ($\bar{x}=500,6$) ifade eden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin Türkçe testi puanlarının DYK'ye katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile ailelerinin gösterdikleri ilgi ve aile baskısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesinde elde edilen sonuçlar **Tablo 1.12**'de görülmektedir.

Tablo 1.12. Türkçe Puanları ile Aile İlgisi ve Aile Baskısı Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya	Türkiye
	Türkçe başarı puanları	Türkçe başarı puanları
Aile ilgisi	0,183	0,124
Aile baskısı	-0,053	-0,113

Sakarya'daki öğrencilerin Türkçe testi puanları ile aile ilgisi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ancak aile baskısı ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, aile ilgisi arttıkça öğrencilerin Türkçe puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği, aile baskısı arttıkça ise öğrencilerin Türkçe puanlarının az da olsa düşme eğilimi gösterdiği görülmektedir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)

Öğrencilerin Türkçe puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda elde edilen sonuçlar **Tablo 1.13**'te görülmektedir.

Tablo 1.13. Türkçe Puanları ile Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumları Arasındaki Korelasyon

	Sakarya	Türkiye
	Türkçe başarı puanları	Türkçe başarı puanları
Akran zorbalığı	-0,053	0,121

Sakarya'daki öğrencilerin Türkçe testi puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasında düşük düzeyde, negatif yönde bir ilişki belirlenmiştir.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre Türkçe öğretmenlerinin ödev verme sıklığına ilişkin betimsel istatistikler **Tablo 1.14**'te görülmektedir.

Tablo 1.14. Türkçe Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ödev verme sıklığı	Sakarya		Türkiye	
	N	%	N	%
Hiç	45	12,5	3165	9,1
Haftada 1 ya da 2 kez	198	55	19253	55,4
Haftada 3 ya da daha fazla	79	21,9	7829	22,5
Belirtmemiş	38	10,6	4525	13
Toplam	360	100	34772	100

Sakarya'daki öğrenciler en yüksek oranla (%55) Türkçe öğretmenlerinin haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiklerini belirtmiştir. Türkçe öğretmenlerinin, haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini belirten öğrenci oranı %22 iken hiç ödev vermediğini belirten öğrenci oranı %13'tür. Öğrencilerin %11'inin ödev verme sıklığına ilişkin verilerine ulaşamamıştır.

Öğrencilerin Türkçe ödevlerini yapmak için haftalık harcadıkları süreye göre Türkçe puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 1.15**'te verilmiştir.

Tablo 1.15. Öğrencilerin Türkçe Ödevleri İçin Harcadıkları Süreye Göre Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Türkçe-Ödev Yapmak İçin Harcanan Süre	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
15 dakika ya da daha az	91	26	514,1	8997	25,9	490,12
16-30 dakika	135	38,6	525,48	11920	34,3	506,45
31-60 dakika	68	19,4	508,03	7627	21,9	503,01
61-90 dakika	17	4,9	514,81	1794	5,2	499,55
90 dakikadan fazla	12	3,4	508,74	1367	3,9	493,61
Belirtmemiş	27	7,7	520,21	3067	8,8	501,95
Toplam	350	100	519,21	34772	100	500,23

Sakarya'daki öğrencilerin %84'ü Türkçe ödevleri için en fazla 1 saat ayırdıklarını belirtmiştir. Öğrenciler en yüksek oranla (%39) Türkçe ödevlerine 16-30 dakika harcadıklarını belirtmiştir. %26'sı 15 dakika ya da daha az, %19'u 31-60 dakika arasında, %5'i 61-90 dakika arasında, %3'ü ise 90 dakikadan fazla zaman ayırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin %8'inin ödev yapmak için harcadığı süreye ilişkin verilere ulaşamamıştır. En yüksek puan ortalamasının ödev yapmak için harcadığı süre "16-30 dakika" harcayan öğrencilere ait olduğu ($x=525,48$), en düşük ortalamasının ise Türkçe ödevini yapmak için "31-60 dakika" süre harcayan ($x=508,03$) öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Öğrencilerin ödev yapmak için çok fazla süre harcamalarının Türkçe puanlarında tutarlı bir biçimde anlamlı bir değişime yol açmadığı görülmektedir.

Türkçe Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin Türkçe testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretmene ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe testi puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 1.17**'de verilmiştir.

Tablo 1.17. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Türkçe Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmen Eğitim Düzeyi	Sakarya			Türkiye		
	<i>N</i>	%	$\bar{X}$	<i>N</i>	%	$\bar{X}$
Ön lisans	1	6,3	464,334	46	3,5	511,014
Lisans	15	93,8	517,796	1279	96,4	498,269
Yüksek Lisans	-	-	-	48	3,6	492,236
Toplam	16	100	514,455	1373	100	498,485

Sakarya'daki Türkçe öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin Türkçe testi puanları incelendiğinde Lisans mezunu olan öğretmenlerin öğrencilerinin ortalama puanlarının ($\bar{X}=517,796$) eğitim düzeyi Ön Lisans ($\bar{X}=464,334$) olan öğretmenlerin öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, puanlar arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.

Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi

Öğretmenlerin genel çalışma süreleri (kıdemleri) ve mevcut okulda çalışma süreleri ile öğrencilerin Türkçe testi puanları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 1.18**'de görülmektedir.

Tablo 1.18. Öğrencilerin Türkçe Testi Puanları ile Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya		Türkiye	
	<i>Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi</i>	<i>Öğretmenlerin Mevcut Okulda Çalışma Süresi</i>	<i>Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi</i>	<i>Öğretmenlerin Mevcut Okulda Çalışma Süresi</i>
Türkçe başarı puanları	0,09	0,2	0,23	0,13

Tablo 1.18'e göre, Sakarya'daki öğrencilerin Türkçe testi puanları ile iki değişken (Türkçe öğretmenlerinin genel çalışma süresi ve mevcut okulda çalışma süresi) arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bir başka deyişle, Türkçe öğretmenlerinin kıdemi ve belli bir okuldaki çalışma süreleri arttıkça öğrencilerin Türkçe testi puanlarının da artma eğilimi gösterdiği belirtilebilir.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Türkçe öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler **Tablo 1.19**'da verilmiştir.

Tablo 1.19. Türkçe Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Mesleki Gelişim Etkinlikleri	Sakarya							
	Hiç		1-2 Gün		3-4 Gün		5 Günden daha fazla	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Alanıyla ilgili konular	6	42	3	21,4	3	21,4	2	14,3
Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	1	7,1	7	50	2	14,3	4	28,6
Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	6	40	5	33,3	2	13,3	2	13,3
Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	7	50	4	28,6	2	14,3	1	7,1
Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	9	60	4	26,7	1	6,7	1	6,7
Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	7	46,7	3	20	3	20	2	13,3
İdarecilik/ yöneticilik ile ilgili konular	11	78,6	0	0	1	7,1	2	14,3
Kişisel gelişimle ilgili konular	5	35,7	6	42,9	1	7,1	2	14,3

Sakarya'daki Türkçe öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında *İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular* (%79), 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında *Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular* (%50), 3-4 gün süreyle katıldıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında *Alanıyla ilgili konular* (%21), 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında ise *Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular* (%29) gelmektedir.

Mesleki Gelişim İndisi

Öğretmenlerin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumu (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Türkçe testi puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 1.20**'de verilmiştir.

Tablo 1.20. Öğrencilerin Türkçe Başarı Puanları ile Mesleki Gelişim İndisi Arasındaki Korelasyon

	Sakarya		Türkiye	
	Mesleki gelişim indisi		Mesleki gelişim indisi	
Türkçe başarı puanları	0,19		0,16	

Tablo 1.20'ye göre, Sakarya'daki öğrencilerin Türkçe testi puanları, öğretmenlerinin mesleki gelişim indisi ile pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki göstermektedir. Bir başka deyişle, Türkçe öğretmenlerinin mesleki gelişim faaliyetlerine katılma sıklığı arttıkça öğrencilerin Türkçe testi puanlarının az da olsa artma eğilimi gösterdiği savunulabilir.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Türkçe öğretmenlerinin girmiş oldukları derslerle ilgili görüşleri **Tablo 1.21**'de yer almaktadır.

Tablo 1.21. Türkçe Öğretmenlerinin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle		Kısmen		Kararsızım		Kısmen		Hiç	
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		Katılmıyorum		Katılmıyorum	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1. Ders yüküm çok fazla	0	0	4	25	1	6,3	2	12,5	9	56,3
2. Ders öncesi hazırlık yaparım	12	75	4	25	0	0	0	0	0	0
3. Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var.	8	50	4	25	2	12,5	2	12,5	0	0
4. Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var.	2	12,5	4	25	3	18,8	6	37,5	1	6,3
5. Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum.	10	62,5	5	31,3	0	0	0	0	1	6,3
6. Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır.	3	18,8	5	31,3	1	6,3	4	25	3	18,8

Tablo 1.21'e göre Sakarya'da,

“Ders yüküm çok fazla” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 4 (%25) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 11 (%69) öğretmen bulunmaktadır.

“Ders öncesi hazırlık yaparım” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 16 (%100) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan öğretmen yoktur.

“Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 12 (%75) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 2 (%3) öğretmen vardır. Bu durumda öğretmenlerin büyük bir kısmının derse hazırlanmak için yeterince zamanlarının olduğu savunulabilir.

“Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 6 (%38) öğretmen varken, bu görüşe kısmen katılmayan ya da hiç katılmayan 7 (%44) öğretmen vardır.

“Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 15 (%94) öğretmen bulunurken, bu görüşe kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 1 (%6) öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiği görülmektedir.

“Çok fazla ders dışı yüküm var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 8 (%50) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 7 (%44) öğretmen bulunmaktadır.

Öğretmenlerin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Türkçe öğretmenlerinin ev ödevleriyle ilgili öğrencilere geri bildirimde bulunma durumları **Tablo 1.22**'de yer almaktadır.

Tablo 1.22. Türkçe Öğretmenlerinin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Maddeler	Her zaman ya da hemen hemen her zaman				Hiç ya da neredeyse hiç	
	zaman		Bazen			
	N	%	N	%	N	%
1. Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum.	13	81,3	2	12,5	1	6,3
2. Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm.	1	6,3	8	50	7	43,8
3. Ödevleri sınıfta tartışırım.	8	50	6	37,5	2	12,5
4. Ödevleri öğrencilerin ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım.	7	46,7	6	40	2	13,3
5. Öğrencilerin ödevlerinin başka bir öğrenciye kontrol ettiririm.	1	6,7	5	33,3	9	60

Tablo 1.22 incelendiğinde, Sakarya'daki öğretmenlerin hemen hepsinin (%94) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin çok büyük bir kısmının (%88) ödevleri her zaman ya da bazen sınıfta tartıştığı ve yine çok büyük bir kısmının (%87) ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin yarıdan fazlasının (%56) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin kendilerine kontrol ettirdiği ve yine yarıdan azının (%40) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen başka bir öğrenciye kontrol ettirdiği gözlenmektedir.

Türkçe Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Okul anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin Türkçe başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, okullar ile o okullarda öğrenim gören öğrenciler eşleştirilmiş ve öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili okula ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Okul Türü

Okul türüne göre, Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları **Tablo 1.23**'te verilmiştir.

Tablo 1.23. Okul Türüne Göre Ortalama Türkçe Testi Puanları

OKUL TÜRÜ	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Genel Ortaokul	13	86,7	512,48	933	86	496,3
İmam Hatip Ortaokulu	2	13,3	516,46	119	11	499,4
Yatılı Bölge Ortaokulu	-	-	-	37	3	471,6
Toplam	15	100	513,01	1089	100	495,8

Türkçe testine ilişkin Sakarya'daki okul ortalamaları, okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının imam hatip ortaokullarına ait olduğu ($\bar{X}=516,46$), imam hatip ortaokullarını genel ortaokulların izlediği ($\bar{X}=512,48$) görülmektedir. Genel ortaokullar ve imam hatip ortaokullarının Türkçe puan ortalamaları istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıfların ortalama sınıf mevcuduna göre, Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları **Tablo 1.24**'te verilmiştir.

Tablo 1.24. Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcuduna Göre Okulların Ortalama Türkçe Puanları

8. sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
25'ten az	4	26,7	507,9	356	28	494,3
25-30 arası	9	60	514,5	623	49	494,4
31-40 arası	2	13,3	516,3	227	18	489,6
41 ve daha fazla	-	-	-	71	6	492
Toplam	15	100	513	1277	100	493,4

Sakarya'daki okullara ait ortalama Türkçe testi puanları, sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcuduna göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, ortalama sınıf mevcudunun 31-40 arasında değişen okullarda olduğu ($\bar{X}=516,3$), bu okulları sınıf mevcudu ortalama olarak 25-30 arası olan okulların takip ettiği görülmektedir ($\bar{X}=514,5$). En son sırada ise ortalama sınıf mevcudu 25'ten az olan okullar ($\bar{X}=507,9$) yer almaktadır. Ancak, elde edilen sonuçlar bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymaktadır.

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Sakarya'daki okullarda kütüphane olup olmama durumuna ilişkin çalışmada ele alınan toplam 12 okulun %58'inde kütüphane bulunurken, %42'sinde kütüphane bulunmamaktadır. Okulların kütüphaneye sahip olup olmama durumlarına göre, okulların ortalama Türkçe testi puanları **Tablo 1.25**'te verilmiştir.

Tablo 1.25. Okul Kütüphanesi Olup Olmama Durumuna Göre Okulların Ortalama Türkçe Puanları

		Sakarya			Türkiye		
		N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Okulunuzda kütüphane var mı?	Hayır	5	41,7	499,93	351	29	494,03
	Evet	7	58,3	534,08	860	71	494,16
Toplam		12	100	519,85	1211	100	494,12

Türkçe testine ilişkin okul ortalamaları, Sakarya'daki okullarda kütüphane bulunup bulunmama durumuna göre incelendiğinde okul kütüphanesi bulunan okulların ortalamasının ($\bar{X}=534,08$), bulunmayan okulların ortalamasından ($\bar{X}=499,93$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulun bulunduğu yere göre, okulların ortalama Türkçe testi puanları **Tablo 1.26**'da verilmiştir.

Tablo 1.26. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okulların Ortalama Türkçe Puanları

8. sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Şehir merkezi	8	53,3	491,58	710	55,5	492,55
Büyük şehir- Merkez ilçe	1	6,7	589,18	84	6,6	499,02
Şehir dışında mahalle	2	13,3	511,71	155	12	499,65
Kasaba, köy vb.	4	26,7	537,47	331	25,9	491,28
Toplam	15	100	513,01	1280	100	493,51

Sakarya'daki Türkçe testine ait okul ortalamalarının yerleşim birimlerine göre durumu incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının büyük şehir- merkez ilçede bulunan okullara ait olduğu ($\bar{X}=589,18$) en düşük ortalamanın ise şehir merkezinde bulunan okullara ait olduğu ($\bar{X}=491,58$) görülmektedir. Bulgular, Türkçe testi okul ortalamalarının yerleşim birimine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Sayısı ve Okul Büyüklüğü

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile “8.sınıftaki toplam öğrenci sayısı” ve “okuldaki toplam öğrenci sayısı” arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 1.27**'de verilmiştir.

Tablo 1.27. Öğrencilerin Türkçe Testi Puanları ile “8.Sınıftaki Toplam Öğrenci Sayısı” ve “Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısı” Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya		Türkiye	
	8. Sınıftaki Toplam Öğrenci Sayısı	Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısı	8. Sınıftaki Toplam Öğrenci Sayısı	Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısı
Türkçe başarı puanları	0,46	0,32	0,17	0,16

Tablo 1.27 incelendiğinde, Sakarya'daki öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının iki değişken (8.sınıftaki toplam öğrenci sayısı ve okuldaki toplam öğrenci sayısı) ile de orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki gösterdiği görülmektedir.

Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar

Öğrencilerin Türkçe testi puanları ile öğrenci kaynaklı sorunlar indisi ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisi arasındaki ikili ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 1.28**'de verilmektedir.

Tablo 1.28. Türkçe Testi Puanları ile Öğrenci Kaynaklı Sorunlar ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya		Türkiye	
	Öğrenci kaynaklı sorunlar	Öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar	Öğrenci kaynaklı sorunlar	Öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar
Türkçe başarı puanları	-0,23	-0,49	-0,24	-0,33

Tablo 1.28 incelendiğinde, Sakarya'daki öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının, iki değişken (öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar) ile de negatif ve anlamlı bir korelasyon gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrenci kaynaklı olan ve olmayan sorunlar azaldıkça öğrencilerin Türkçe başarı puanlarının arttığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra öğrenci kaynaklı olmayan sorunların, öğrenci kaynaklı sorunlara nazaran öğrenci başarısı üzerinde daha olumsuz etkiye sahip olduğu söylenebilir.

MATEMATİK DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Matematik dersi için yeterli düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Matematik dersi yeterli düzeyleri ve düzeylere karşılık gelen puanlar

Yeterlilik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	351,10’dan düşük
Temel	351,10 dahil olmak üzere 451,00’e kadar
Orta	451,00 dahil olmak üzere 557,80’e kadar
Ortaüstü	557,80dahil olmak üzere 625,54’e kadar
İleri	625,54 ve üzeri

Öğrencilerin Matematik testi için temel düzeyde yer alabilmeleri için en az 351,10 puan almaları, ileri düzeyde yer alabilmeleri için en az 625,54 puan almaları gerektiği görülmektedir.

Matematik testine ait yeterli düzeyleri ve tanımları Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Matematik testine ait yeterli düzeyleri ve tanımları

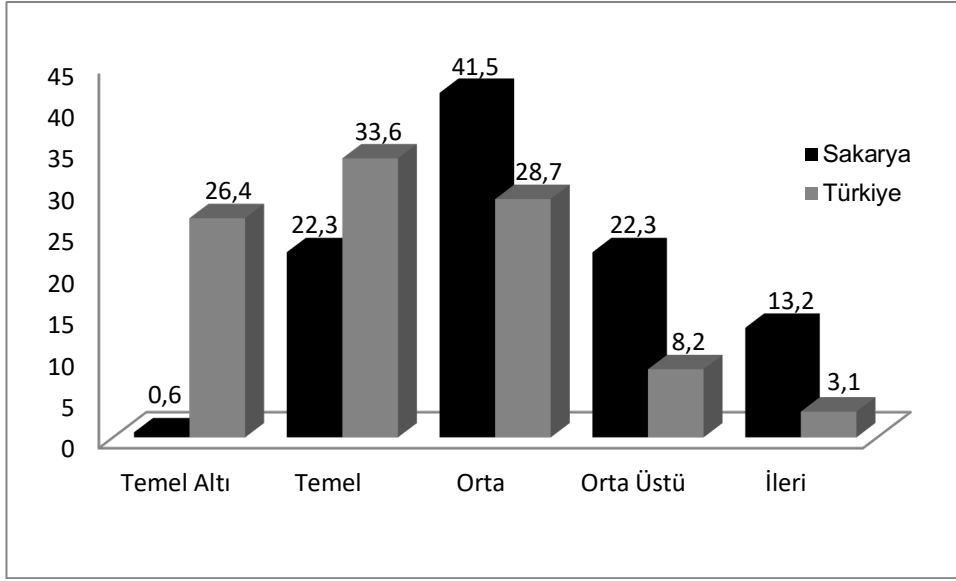
DÜZEYLER	AÇIKLAMA	BECERİLER	Becerinin İçeriği
1.TEMEL ALTI DÜZEY	Ele alınan konuda bilinmesi gereken en temel bilgi ve becerileri kapsar. Bunlar her öğrencinin kazanmasını beklediğimiz kavramsal veya işlemsel bilgi ve becerilerdir.	Tanıma/ Hatırlama	Tanımları, terimleri, birimleri, geometrik özellikleri, sembolleri, formülleri, geometrik cisimlerin gösterimlerini, temel özelliklerini ve temel işlemleri yapmayı gerektiren kuralları hatırlayabilir. Geometrik cisimleri, açınımları ve gösterimleri tanıyabilir.
		Rutin işlem yapma	Temel algoritma, formül, işlem ve alışıldık kurallarla işlem yapabilir.
		Verilen Yönergedeki bilgiyi kullanma/ yürütme	Açık durumlara yönelik doğrudan verilen yönergelere göre bilgiyi kullanabilir.
		Temsildeki bilgiyi okuma	Bir tablo, grafik, sayı doğrusu v.b. gösterimde yer alan bilgiyi okuyabilir.

DÜZEYLER	AÇIKLAMA	BECERİLER	Becerinin İçeriği
2.TEMEL DÜZEY	Doğrudan yani ilk bakışta görülebilen muhakeme gerektirmeyen belli bir içerikteki durumları fark edebilir ve yorumlayabilir. Az zihinsel çaba gerektiren basit ilişkilere yönelik akıl yürütme kapasitesine sahiptir ve sonuçlar hakkında çıkarımlar yapabilir.	Özellik veya kuralı anlama	Temel bir özelliğin veya kuralın verilen bir durumda geçerli olup olmadığını ayırt edebilir ve bu kuralı uygulayabilir. Verilen matematiksel ifadeleri/sayıları/nesneleri/şekilleri belli bir kurala göre sınıflayabilir.
		Matematiksel İşlemleri Yapma	Bir dizi aşamalı kararların verilmesini içeren açıkça tanımlanmış dört işlem sorularını çözebilir. Olası durumlara yönelik basit hesaplamalar ve basit olasılık hesaplamaları yapabilir.
		Rutin sözel problemleri çözme	Rutin sözel problemleri bilinen bir çözüm yolunu kullanarak çözebilir. Standart temsildeki bilgiyi işlemler yaparak kullanabilir.
		Standart olmayan temsildeki bilgiyi okuma	Standart olmayan temsildeki bilgiyi okuyabilir
		Temsiller arasında geçiş yapma	Bir veriyi tablo veya grafiğe aktarabilir. Tablo, görsel, grafik veya şekil üzerinde verilen bilgileri kullanarak istenilen sonuca ulaşmak için gerekli işlemleri ve çıkarımları yapabilir. Basit eşitsizlikleri ve temel denklemleri kurabilir, bir problem durumunu modelleyecek geometrik şekiller ve diyagramlar oluşturabilir, matematiksel bir ilişkiyi ifade etmek için denk temsiller bulabilir.
		Sıralama yapma	Verilen sayıları istenen şekilde sıralayabilir.

DÜZEYLER	AÇIKLAMA	BECERİLER	Becerin İçeriği
3 ORTA DÜZEY	İşlemler ile kavramlar arasında ilişki kurabilir. Basit durumları ve problemleri çözmek için temel matematiksel bilgileri uygulayabilirler. Öğrenci bu düzeyde gösterimleri inşa edebilir. Çözüme ulaşmak için ileri düzeyde olmayan ancak zihinsel çaba ve muhakeme gerektiren işlemleri yapar.	Problem çözme	Problemde çözüme ulaşmak için uygulanacak işleme veya sürece karar verebilir;
			İşlemlerle matematiksel kavramlar arasında ilişki kurabilir;
			Birden fazla kavram, standart olmayan temsildeki bilgi, gösterim veya kuralı bir arada kullanmayı gerektiren problemleri çözebilir.
		Tahmin etme	İstenen niceliği bulmak için en uygun ölçme yaklaşımını kullanarak en yakın değeri tahmin edebilir.
			Bir problemin içinde verilen farklı durumlardan istenen durumun gerçekleşme olasılığını hesaplayabilir ve tahmin edebilir.
		Basit model/ Temsil İnşa etme	Matematiksel bağlama özgü basit geometrik şekilleri/cisimleri/sayı doğrusunu vs. inşa edebilir.
		Cebirsel İfadelerle işlem yapma	Cebirsel ifade içeren basit denklem ve problemleri çözebilir.
İlişkilendirme	Birden fazla tablo, görsel, şekil veya grafikte verilen bilgiler arasından istenilen verileri bulup sonuca ulaşmak için gerekli işlemleri ve çıkarımları yapabilir.		
4 ORTAÜSTÜ DÜZEY	İşlemler ile kavramlar arasında derinlemesine ilişki kurabilir. Yapılacak işlemin ana amacı, öğrencinin dikkatini kavram hakkında derinlemesine düşünmeye sevk etmektir. Öğrenci bu düzeyde gösterimleri analiz edebilir ve kullanabilir. Akıl yürütme ve strateji kullanarak gerekli işlemleri yapar ve çözüme ulaşır. Karmaşık durumlara yönelik modeller geliştirebilir ve bu modellerle çalışabilir.	Strateji gerektiren problemleri çözme	Karmaşık ve birden fazla işlem gerektiren problemleri çözmek için uygun stratejiyi seçebilir, karşılaştırabilir ve değerlendirebilir.
		Akıl yürütme	Birden fazla durum içeren, çözüm yolu akıl yürütme ve strateji gerektiren geometri veya olasılık problemlerinde gerekli işlemleri yapabilir.
		Basit model/ Temsil analiz etme ve kullanma	Karmaşık durumlara yönelik modeller geliştirebilir ve bu modellerle çalışabilir. Üç boyutlu cisimlerle ilgili birden fazla işlem basamağı gerektiren matematiksel problemleri çözebilir.
		Genelleme	Kendi eylemlerini (çözüm yolu) ve formüleştirmelerini yansıtabilir, örüntülerin genel terimini bulabilir.
			Kendi yorum ve akıl yürütmelerine bağlı olarak elde ettiği çıkarımlar arasında ilişki kurabilir.
DÜZEYLER	AÇIKLAMA	BECERİLER	Becerin İçeriği

5 İLERİ DÜZEY	<p>Matematiksel problem durumlarında bilgilerin ve becerilerin yeni bir duruma transfer edilmesini, mantıksal ve sistematik düşünmeyi gerektirir. Farklı bilgi kaynaklarını ve gösterimlerini ilişkilendirebilir. Bunları esnek bir şekilde birbirine dönüştürebilir. Karmaşık problem durumlarını modelleyebilir. Karmaşık durumlar içeren ve çözümü birkaç adımda gerçekleşen problem, olasılık ve geometri problemlerini çözer.</p>	Karar verme	<p>Matematiksel problem durumlarında bilgilerin ve becerilerin yeni bir duruma transfer edilmesini, mantıksal ve sistematik düşünmeyi gerektirir. Farklı bilgi kaynaklarını ve gösterimlerini ilişkilendirebilir. Bunları esnek bir şekilde birbirine dönüştürebilir. Karmaşık problem durumlarını modelleyebilir. Karmaşık durumlar içeren ve çözümü birkaç adımda gerçekleşen problem, olasılık ve geometri problemlerini çözer.</p>
		Neden gösterme/ Doğrulama	<p>Bir çözümün, çıkarımın veya stratejinin doğruluğunu ve geçerliliğini savunmak için matematiksel deliller/argümanlar üretebilir.</p>
		Özgün problemleri çözme	<p>Genellikle tek cevabı ve tek bir çözüm yolu olmayan, strateji ve kavramsal bilgilerin ilişkilendirilmesini gerektiren problemleri çözebilir.</p>
		Problem oluşturma/ kurma	<p>Verilen sembolik, görsel veya sözel ifadeleri istenen özgün bir problem durumuna dönüştürebilir.</p>
		Orijinal bir ürün/model üretme/ sentezleme	<p>Verilen bilgilerden uygun olanlarını sentezleyerek özgün ve geçerli bir ürün veya model ortaya koyabilir.</p>

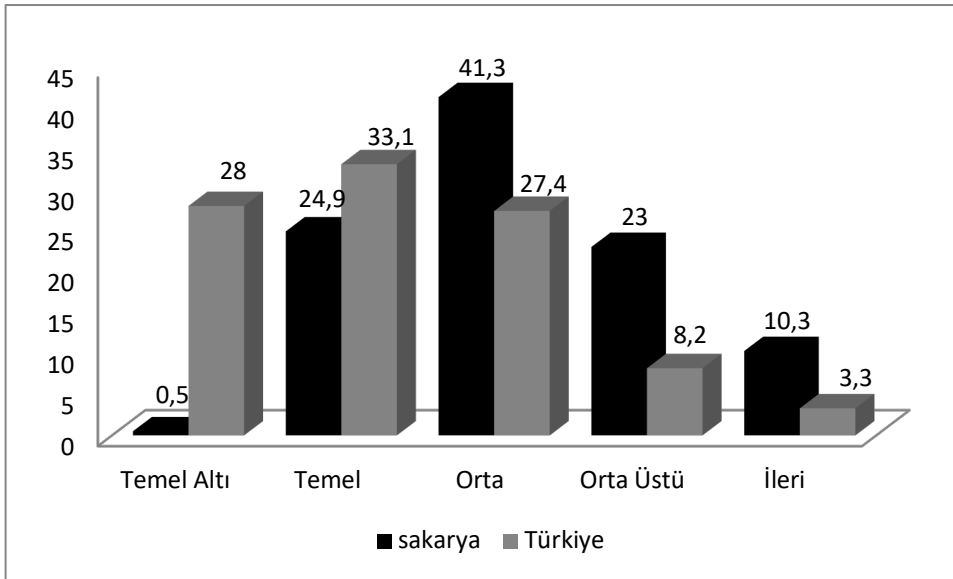
Matematik testi yeterli düzeylerine öğrencilerin dağılımı Şekil 1’de yer almaktadır.
Şekil 1. Öğrencilerin Matematik testi düzeylerine göre dağılımları

Öğrencilerin Matematik testi yeterli düzeyleri Sakarya bazında incelendiğinde, %22,9’unun temel ve temelaltı düzeyde olduğu görülmektedir (N= 80). %41,5’inin orta (N=145), %22,3’ünün ortaüstü (N=78) ve %13,2’sinin ileri düzeyde oldukları görülmektedir (N=46). Sakarya verileri ile Türkiye verileri karşılaştırıldığında ise Sakarya’nın orta, ortaüstü ve ileri yeterli düzeylerine dağılan öğrenci yüzdesinin Türkiye geneli orta, ortaüstü ve ileri yeterli düzeylerine dağılan öğrenci yüzdesinden yüksek olduğu, temelaltı düzeyde olan öğrenci sayısının ise oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Erkek öğrencilerin Matematik testi yeterli düzeyleri dağılımları Şekil 3.2.2’de yer almaktadır.

Şekil 2. Erkek öğrencilerin Matematik testi yeterli düzeyleri

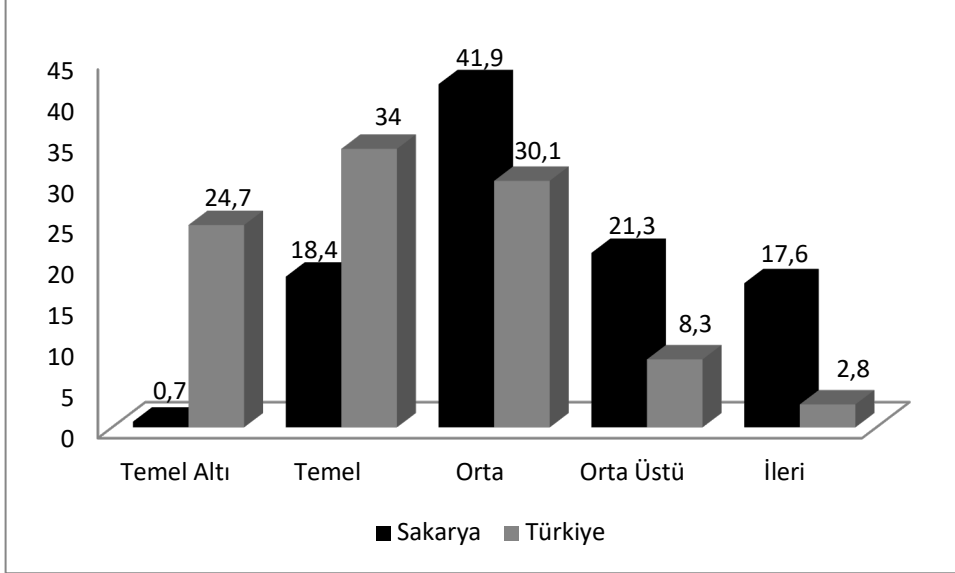

Erkek öğrencilerin Matematik testi yeterli düzeyleri Sakarya bazında incelendiğinde, %25,4’ünün temel ve temelaltı düzeyde olduğu görülmektedir (N= 54). %41,3’ünün orta (N=88), %23’ünün ortaüstü (N=49) ve %10,3’ünün ileri düzeyde oldukları görülmektedir (N=22).

Orta, ortaüstü ve ileri yeterlik düzeylerine dağılan erkek öğrencilerin yüzdeleri, Sakarya ile Türkiye bazında karşılaştırıldığında, Sakarya yüzdelerinin Türkiye yüzdelerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Kız öğrencilerin Matematik testi yeterlik düzeyleri dağılımları Şekil 3'te yer almaktadır.

Şekil 3. Kız öğrencilerin Matematik testi yeterlik düzeyleri

Kız öğrencilerin Matematik testi yeterlik düzeyleri Sakarya bazında incelendiğinde, %19,1'inin temel ve temelaltı düzeyde olduğu görülmektedir (N= 26). %41,9'unun orta (N=57), %21,3'ünün ortaüstü (N=29) ve %17,6'sının ileri düzeyde oldukları görülmektedir (N=24). Orta, ortaüstü ve ileri yeterlik düzeylerine dağılan kız öğrencilerin yüzdeleri, Sakarya ile Türkiye bazında karşılaştırıldığında, Sakarya yüzdelerinin Türkiye yüzdelerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Matematik Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin Matematik testinden elde edilen sonuçların, öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla bazı değişkenler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgular şu şekildedir:

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyinin dağılımları ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Anne eğitim düzeyi ve karşılaştırmalı Matematik testi puan ortalamaları

Anne Eğitim Düzeyi	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	5,7	463,83	11,81	456,8
İlkokul mezunu	42,7	507,16	44,65	489,8
Ortaokul mezunu	25,6	511,42	20,37	494,9
Lise mezunu	19	556,49	15,97	530,6
Ön lisans mezunu	1,9	557,11	1,29	569,1
Lisans mezunu	4,4	575,55	4,99	583,9
Yüksek lisans mezunu	0,3	649,10	0,73	569,4
Doktora mezunu	0,3	540,17	0,19	585,5
Toplam	100,00	552,51	100,00	499,6

Öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları, Sakarya ve Türkiye verileri dikkate alınarak anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde, en yüksek ortalamanın, anneleri yüksek lisans mezunu olan öğrencilere ait olduğu görülmektedir ($\bar{X}$ =649,10); Türkiye ($\bar{X}$ =569,4). Genel olarak annelerin eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin Matematik başarı puanlarının artış gösterdiği söylenebilir.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

Matematik başarı puanları	Sosyoekonomik düzey	
	Sakarya	0,201
	Türkiye	0,372

Türkiye verilerine göre öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Matematik testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bu durum, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Matematik puanlarının da yükseldiği şeklinde açıklanabilir. Sakarya verilerine göre ise öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Matematik testi puanları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Matematik puanlarının az da olsa yükseldiği söylenebilir.

Eğitim Hedefi

Öğrencilerin eğitim hedefleri ile Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin eğitim hedefleri ile Matematik testi puan ortalamaları

Eğitim Hedefi	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Liseyi bitirmek	8	442,53	11,27	426,6
Yüksekokul bitirmek	8	467,60	4,94	458,4
Üniversiteyi bitirmek	56,7	514,99	56,95	494,3
Yüksek lisans ya da doktora yapmak	27,3	573,14	26,74	548,5
Toplam	100,00	542,64	100,00	499,3

Öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları, Sakarya ve Türkiye verileri dikkate alınarak eğitim hedeflerine göre incelendiğinde, en yüksek ortalamanın, yüksek lisans ya da doktora yapmayı hedefleyen öğrencilere ait olduğu görülmektedir (Sakarya ($\bar{X}$ =573,14); Türkiye ($\bar{X}$ =548,5). En düşük ortalamanın liseyi bitirmek isteyen öğrencilere ait olduğu görülmektedir (Sakarya ($\bar{X}$ =442,53); Türkiye ($\bar{X}$ =426,6). Öğrencilerin eğitim hedeflerine göre, Sakarya'deki öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları ile Türkiye genelindeki öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları paralellik göstermektedir. Genel olarak eğitim hedefi arttıkça öğrencilerin Matematik başarı puanlarının artış gösterdiği söylenebilir.

Evdeki Kitap Sayısı

Öğrencilerin evlerinde bulunan kitap sayısı ile Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin evlerindeki kitap sayıları ile Matematik testi puan ortalamaları

Kitap Sayısı	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Hiç ya da çok az (0-5 kitap)	13	473,44	12,16	454,5
6-15 kitap	28,6	491,90	31,15	473,4
16-50 kitap	31,2	541,97	28,35	509,2
51-80 kitap	11,7	531,75	12,97	522,3
81 ve üzeri kitap	15,6	566,08	15,36	548,5
Toplam	100,00	553,74	100,00	449,2

Sakarya ve Türkiye verilerine göre öğrencilerin evlerinde bulunan kitap sayısı arttıkça Matematik testi puan ortalamalarının arttığı görülmektedir. Öğrencilerin evlerindeki kitap sayılarına göre, Sakarya'daki öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları ile Türkiye genelindeki öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları paralellik göstermektedir.

Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarına katılma durumları ile Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarına katılma durumları ile Matematik testi puan ortalamaları

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Katılmadım	26,7	505,64	34,90	491,33
Yalnızca 1. dönem katıldım	13	502,08	12,49	483,63
Yalnızca 2. dönem katıldım	7,6	541,94	7,71	488,02
Her iki dönem de katıldım	52,7	528,58	44,91	511,47
Toplam	100,00	521,38	100,00	499,30

Sakarya ve Türkiye verileri dikkate alındığında, öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları destekleme ve yetiştirme kurslarına katılma durumlarına göre incelendiğinde, en yüksek ortalamanın, yalnızca 2. dönem kurslara katılan öğrencilere ait olduğu görülmektedir (Sakarya ($\bar{X}$ =541,94); Türkiye ($\bar{X}$ =511,47)). Genel olarak düzenli olarak devam edilen destekleme ve yetiştirme kurslarının Matematik testi puan ortalamasının yükselmesine olumlu katkı sunduğu söylenebilir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Ailelerin öğrencilere gösterdiği ilgi ve uyguladığı baskı ile Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Ailelerin ilgisi ve baskısı ile Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

Matematik başarı puanları	Aile İlgisi		Aile baskısı	
	Sakarya	Türkiye	Sakarya	Türkiye
	0,149	0,107	-0,023	-0,099

Sakarya ve Türkiye verilerine göre ailelerin öğrencilere ilgisi ile Matematik testi puanları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu durum aile ilgisi arttıkça öğrencilerin Matematik puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Aile ilgisi, Sakarya'daki öğrencilerin Matematik testi puanlarını Türkiye genelindeki öğrencilerin Matematik testi puanlarına göre daha olumlu şekilde etkilemektedir.

Sakarya ve Türkiye verilerine göre aile baskısı ile Matematik testi puanları arasında düşük düzeyde

ve negatif yönde bir ilişki vardır. Bu durum, aile baskısı arttıkça öğrencilerin Matematik puanları az da olsa düşme eğilimi göstermektedir şeklinde açıklanabilir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu

Öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma durumları ile Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. Öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma durumları ile Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

Matematik başarı puanları	Akran Zorbalığı	
	Sakarya	Türkiye
	-0,023	0,089

Türkiye verilerine göre öğrencilerin Matematik testi puanları ile akran zorbalığına maruz kalmaları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Sakarya verilerine göre ise öğrencilerin Matematik testi puanları ile akran zorbalığına maruz kalmaları arasında çok düşük düzeyde ve negatif yönde bir ilişki vardır. Bu durum öğrencilerin öğrenciler üzerindeki akran zorbalığı arttıkça Matematik testi puanları az da olsa azabilir şeklinde yorumlanabilir. Fakat bu yorum anlamlı değildir.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödev için Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre Matematik öğretmenlerinin ödev verme sıklığı, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11. Öğrenci görüşlerine göre Matematik öğretmenlerinin ödev verme sıklığı

Ödev Verme Sıklığı	Sakarya	Türkiye
	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Hiç	8,5	15,03
Haftada 1 ya da 2 kez	49,7	57,79
Haftada 3 ya da daha fazla	41,8	27,18
Toplam	100,00	100,00

Sakarya ve Türkiye verilerine göre öğrenciler en yüksek oranla Matematik öğretmenlerinin haftada bir ya da iki kez ödev verdiklerini söylemişlerdir (Sakarya (%49,7); Türkiye (%57,79)). Hiç ödev vermeyenlerin oranının Türkiye için çok yüksek olmadığı söylenebilirken (%15,03), Sakarya için aynı durumun geçerli olmadığı söylenebilir (%8,5).

Öğrencilerin ödev için harcadıkları süre ile Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12. Öğrencilerin ödev için harcadıkları süre ile Matematik testi puan ortalamaları

Ödev Ayrılan Süre	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
15 dakika ya da daha az	26,65	511,79	18,41	486,89
16-30 dakika	26,42	520,50	31,75	498,15
31-60 dakika	30,42	520,20	33,00	506,19
61-90 dakika	10,38	519,35	10,35	503,45
90 dakikadan fazla	6,13	548,10	6,50	495,56
Toplam	100,00	535,92	100,00	500,55

Tabloya göre, Matematik dersi ödevlerine 90 dakikadan fazla zaman ayıran Sakarya'daki öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının en yüksek olduğu görülmektedir ($\bar{X}=548,10$). Türkiye verilerine göre ise Matematik dersi ödevlerine 31-60 dakika zaman ayıran öğrencilerin Matematik dersi puan ortalamaları en yüksektir ($\bar{X}=506,19$).

Matematik Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz- Yeterlik

Öğrencilerin Matematik dersine verdikleri değer, Matematik dersinden hoşlanma durumları ve Matematik dersine ilişkin öz-yeterlikleri ile Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 13'de yer almaktadır.

Tablo 13. Öğrencilerin Matematik dersine verdikleri değer, Matematik dersinden hoşlanma durumları ve Matematik dersine ilişkin öz-yeterlikleri ile Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

		Matematik dersine verilen değer	Matematik dersinden hoşlanma	Matematik dersine ilişkin öz yeterlik
Matematik başarı puanı	Sakarya	0,17	-0,04	0,23
	Türkiye	0,09	0,14	0,26

Sakarya ve Türkiye verilerine göre öğrencilerin Matematik testi puanları ile Matematik dersine verdikleri değer ve Matematik dersine ilişkin öz-yeterlikleri arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Matematik testi puanları ile Matematik dersinden hoşlanma durumları arasında çok düşük düzeyde ve negatif yönde bir ilişki vardır. Fakat bu ilişki anlamlı değildir. Bu durum öğrencilerin Matematik dersine verdikleri değer ve Matematik dersine ilişkin öz-yeterlikleri arttıkça Matematik testi başarı puanları az da olsa artabilir şeklinde yorumlanabilir.

Matematik Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğrencilerin Matematik testinden elde edilen sonuçların, öğretmen anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla bazı değişkenler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgular şu şekildedir:

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Matematik öğretmenlerinin eğitim düzeyi ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları

Öğretmenin Eğitim Düzeyi	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Ön Lisans	3,2	475,68	3,35	495,18
Lisans	93,5	520,13	93,15	499,30
Yüksek Lisans	3,2	523,47	3,50	499,71
Toplam	100	518,81	100,00	499,18

Türkiye ve Sakarya verilerine göre yüksek lisans mezunu Matematik öğretmenlerinin öğrencilerine ait Matematik testi puan ortalaması en yüksektir (Sakarya ($\bar{X}$ =523,47); Türkiye ($\bar{X}$ =499,71)).

Öğretmenlerin Genel Çalışma Süreleri ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi

Matematik öğretmenlerinin genel çalışma süreleri ve mevcut okullarında çalışma süreleri ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Matematik öğretmenlerinin genel çalışma süreleri ve mevcut okullarında çalışma süreleri ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

Matematik başarı puanları	Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi		Öğretmenlerin Mevcut Okulda Süresi
	Sakarya	Türkiye	
	-0,31	0,30	0,64
			0,20

Sakarya verilerine göre Matematik öğretmenlerinin genel çalışma süreleri ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında orta düzeyde ve negatif yönde bir ilişki vardır. Bu durum öğretmenlerin genel çalışma süreleri azaldıkça öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları artmaktadır şeklinde yorumlanabilir. Türkiye verilerine göre ise Matematik öğretmenlerinin genel çalışma süreleri ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında düşük ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Bu durum, Matematik öğretmenlerinin genel çalışma süreleri arttıkça öğrencilerin Matematik testi başarı puanlarının az da olsa arttığı şeklinde açıklanabilir.

Sakarya verilerine göre Matematik öğretmenlerinin mevcut okullarında çalışma süreleri ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Bu durum, Matematik öğretmenlerinin mevcut okullarında çalışma süreleri arttıkça öğrencilerin Matematik testi başarı puanlarının da arttığı şeklinde açıklanabilir.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumlarına yönelik analizden elde edilen Sakarya sonuçları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları

Mesleki Gelişim Etkinlikleri	Hiç	1-2	3-4	5+
	%	Gün	Gün	gün
Alanıyla ilgili konular	37,1	32,3	11,3	12,9
Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	19,4	38,7	14,5	22,6
Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	37,1	35,5	11,3	14,5
Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	56,5	24,2	9,7	6,5
Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	53,2	27,4	8,1	8,1
Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	66,1	16,9	6,8	10,2
İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular	91,4	1,7	3,4	3,4
Kişisel gelişimle ilgili konular	42,4	35,6	8,5	13,6

Matematik öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında idarecilik/yöneticilikle (%91,4) ile ilgili konular , 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında eğitim/öğretim ile ilgili genel konular (%38,7), 3-4 gün süreyle katıldıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında eğitim/öğretim ile ilgili genel konular (%14,5) ve 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında da yine eğitim/öğretim ile ilgili genel konular (%22,6) gelmektedir.

Mesleki gelişim indisi

Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17. Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

Matematik başarı puanları	Mesleki Gelişim indisi	
	Sakarya	0,07
Türkiye	0,10	

Sakarya ve Türkiye verilerine göre Matematik öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Fakat bu ilişki anlamlı değildir.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Matematik öğretmenlerinin girmiş oldukları derslere ilişkin görüşlerine ait Sakarya sonuçları Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18. Matematik öğretmenlerinin girmiş oldukları derslere ilişkin görüşleri

	Hiç Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	%	%	%	%	%
Ders yüküm çok fazla	40,3	16,1	8,1	29	4,8
Ders öncesi hazırlık yaparım	0	3,2	0	24,2	71
Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var	0	6,5	11,3	25,8	54,8
Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var	6,5	24,2	16,1	35,5	17,7
Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum.	1,6	6,5	8,1	22,6	61,3
Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır.	21	24,2	8,1	32,3	14,5

Tabloya göre Matematik öğretmenlerinden ders yükünün fazla olduğu düşünmeyenlerin oranı en yüksektir (%56,4). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ders öncesi hazırlık yaptığını belirtmiştir (%95,2). Yine çoğunluğu, derse hazırlanmak için (%80,6), öğrencilerle birebir ilgilenmek için zamanı yeterli zamanı olduğunu (%53,2) ve ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiğini (%83,9) belirtmişlerdir. Ders dışı iş yükü bulunduğunu söyleyen öğretmenlerle bulunmadığını söyleyen öğretmenlerin oranı birbirine yakındır.

Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geribildirimde Bulunma Durumları

Matematik öğretmenlerinin öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ait Sakarya ve Türkiye sonuçları Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19. Matematik öğretmenlerinin öğrencilere geri bildirimde bulunma durumları

	Her zaman ya da hemen hemen her zaman		Bazen		Hiç ya da neredeyse hiç	
	Sakarya (%)	Türkiye (%)	Sakarya (%)	Türkiye (%)	Sakarya (%)	Türkiye (%)
Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum	72,6	72	19,4	26	3,2	2
Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm.	12,9	23	41,9	41	41,9	36
Ödevleri sınıfta tartışırım.	50	53	38,7	42	8,1	5
Ödevleri ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım.	54,8	58	30,6	35	9,7	7
Öğrencilerin ödevlerini başka bir öğrenciye kontrol ettiririm.	11,3	22	35,5	37	48,4	41

Sakarya verilerine Matematik öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%90) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu, ödevleri sınıfta öğrencilerle tartıştığı gözlenmektedir. Büyük çoğunluğunun ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına

katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir (%85,4). Ödevleri öğrencilerin kendilerine kontrol ettiren öğretmenler (%54,8) olduğu görülmektedir.

Matematik Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Öğrencilerin Matematik testinden elde edilen sonuçların, okul anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla bazı değişkenler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgular şu şekildedir:

Okul Türü

Okulların türü ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20. Okul türleri ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları

Okul Türü	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
Genel Ort.	84,6	516,3	88,69	497,7
İmam Hatip Ort.	15,4	530,9	12,31	492,2
Toplam	100	518,33	100	496,2

Tabloya göre ABİDE uygulaması örneklemini, Türkiye bazında %88,69’unu, Sakarya bazında %84,6’sını genel ortaokullar ve Türkiye bazında %12,31’ini, Sakarya bazında %15,4’ünü imam hatip ortaokulları oluşturmaktadır. Sakarya’da bulunan genel ve imam hatip ortaokullarının Matematik testi puan ortalamalarının, Türkiye geneli Matematik testi puan ortalamalarından yüksek olduğu görülmektedir.

Sekizinci Sınıf ortalama sınıf mevcudu

Sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcudu ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21. Sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcudu ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları

Sınıf Mevcudu Ortalaması	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
25’ten az	26,7	526,6	28	496,3
25-30 arası	60	516,7	49	497,1
31-40 arası	13,3	509,1	18	493,6
41 ve daha fazlası	0	-	6	491,2
Toplam	100	518,1	100	495,9

Türkiye geneli Matematik testi puan ortalamaları dikkate alındığında sınıf mevcutlarına göre Matematik testi puan ortalamalarının birbirinden farklı olmadığı görülmektedir. Sakarya verilerine göre ise en yüksek Matematik testi puan ortalamasının sınıf mevcudu ortalaması 25’ten az olan okullara ait olduğu görülmektedir ($\bar{X}=526,6$). En düşük ortalamanın ise sınıf mevcudu ortalaması 31-40 arasında olan okullara ait olduğu görülmektedir ($\bar{X}=509,1$). Sakarya’da sınıf mevcudu ortalaması 41 ve daha fazlası olan okul olmadığı da görülmektedir

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Okullarda kütüphane bulunma durumu ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22. Okullarda kütüphane bulunma durumu ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları

Okulda Kütüphane Var mı?	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
Evet	46,7	539,5	29	496,5
Hayır	33,3	503,1	71	495,5
Toplam	100	524,4	100	495,8

Okullarda kütüphane bulunması Türkiye genelinde Matematik testi puan ortalamaları arasında fark yaratmazken, Sakarya verilerine göre okullarında kütüphane bulunan öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının okullarında kütüphane bulunmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulların bulunduğu yer ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 23’te yer almaktadır.

Tablo 23. Okulların bulunduğu yer ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları

Okulların Konumu	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
Şehir merkezi	53,3	496,4	55,5	495,4
Merkez ilçe	6,7	601,5	6,6	501,0
Şehrin dışında mahalle	13,3	516,4	12,0	499,7
Kasaba-köy	26,7	542,3	25,9	494,2
Toplam	100	518,3	100	496,0

Okulların bulunduğu konum Türkiye genelinde Matematik testi puan ortalamaları arasında fark yaratmazken, Sakarya verilerine göre Matematik testi puan ortalaması en yüksek okulların merkez ilçe okulları olduğu görülmektedir ($\bar{X}=601,5$).

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sayısı ve Okul Büyüklüğü

Sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okullardaki toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 24’te yer almaktadır.

Tablo 24. Sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okullardaki toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Matematik testi puanları arasındaki korelasyon

Matematik başarı puanları		sınıftaki toplam öğrenci sayısı	kuldaki toplam öğrenci sayısı
		Sakarya	Türkiye
	Sakarya	0,41	0,32
	Türkiye	0,15	0,14

Türkiye verilerine göre okullardaki sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okulların toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Sakarya verilerine göre okullardaki sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okulların toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Matematik testi puan ortalamaları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde ilişki bulunmaktadır. Fakat bu ilişki anlamlı değildir.

FEN BİLİMLERİ DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Fen Bilimleri dersi için yeterlik düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Fen Bilimleri dersi yeterlik düzeyleri ve düzeylere karşılık gelen puanlar

Yeterlilik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	326,72'den düşük
Temel	326,72dahil olmak üzere 437,80'e kadar
Orta	437,80 dahil olmak üzere 518,20'ye kadar
Ortaüstü	518,20 dahil olmak üzere 571,50'ye kadar
İleri	571,50 ve üzeri

Öğrencilerin Fen Bilimleri testi için temel düzeyde yer alabilmeleri için en az 326,72 puan almaları, ileri düzeyde yer alabilmeleri için en az 571,50 puan almaları gerektiği görülmektedir.

Fen Bilimleri testine ait yeterlik düzeyleri ve tanımları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Fen Bilimleri testine ait yeterlik düzeyleri ve tanımları

1. DÜZEY (TEMELALTI)

Öğrenciler, fenle ilgili bazı temel kavramların isimlerini bilir (Basit makineler, ölçüm aracı).

Kendi vücudu ile ilgili bazı olgular hakkında bilgi sahibidir (Model organ isimleri).

Bazı basit fiziksel olaylar hakkında bilgi sahibidir (Buzun erimesi, suyun kaynaması, gölün donması).

Basit doğa olaylarının isimlerini bilir (Kar, sel, deprem, yağmur).

Verilen basit grafik ve metinlerde yer alan bilgilerden (kavram, sayısal değer vb.) en az birini seçer.

2. DÜZEY (TEMEL)

Öğrenciler, fenle ilgili bazı temel kavramların tanımını yapabilir.

Temel fen kavramları ile ilgili bazı şema/model ve şekilleri birbirinden ayırtedebilir.

Basit verilerle sunulan bilgileri karşılaştırabilir.

Bazı basit fiziksel olayların neden ve sonuçlarından en az birini belirleyebilir.

İnsan vücudu ile ilgili çoğu organ adlarını bilir.

Çoğu basit fiziksel olayların isimlerini bilir.

Temel güvenlik uyarı levhalarını tanıyabilir.

Verilen bir durumdan yola çıkarak günlük yaşamdan örnek verebilir.

3. DÜZEY (ORTA)

Öğrenciler, fenle ilgili bazı temel kavramların tanımını ifade edebilir, bazılarının işleyişini veya görevlerini bilir (Sel, heyelan, elektriklenme ile ilgili temel şeyleri bilir).

İnsan vücudu ile ilgili çoğu organın işleyişini açıklayabilir. (Vücuttaki sistemlerde bulunan temel organların görevlerini bilir.)

Çoğu basit fiziksel olayların işleyişini açıklayabilir.

Doğa olaylarının çoğunun adını bazılarının da işleyişini bilir.

Doğa olaylarının işleyişindeki değişimleri yorumlayabilir.

Birbirine yakın bilgiler arasında karşılaştırma yapabilir.

Basit verilerle oluşturulmuş tablo ve grafikleri yorumlayabilir.

4. DÜZEY (ORTAÜSTÜ)

Öğrenciler, fenle ilgili anahtar kavramların tamamını tanımlar ve çoğunun işleyişi hakkında bilgi sahibidir (Örneğin, dolaşım nasıl gerçekleştiğini açıklar).

Bazı fen kavramlarını gündelik hayatta kullanabilir ve verilen araç gereçle deney yapabilir.

Günlük yaşamdaki bazı olgu ve doğa olaylarından elde ettiği kanıtları karşılaştırabilir (Sera etkisi-Karbon

salınımı).

Fen kavramları arasında ilişki kurabilir (Canlıların çevre ile ilişkisi).

Günlük yaşamda karşılaştığı problemlerin farkına varır, problemle ilgili veri toplar ve problemi çözebilecek uygun öneriler sunabilir.

Karmaşık bilgiler arasından çıkarımda bulunabilir.

Basit verilerle tablo oluşturabilir ve bu tablonun grafiklerini çizebilir.

Verilen verileri analiz eder ve günlük hayattaki bir duruma uygulayabilir.

5. DÜZEY (İLERİ DÜZEY)

Bağımlı ve bağımsız değişkenleri belirleyerek fenle ilgili olgu ve olayları açıklayabilecek kontrollü deneyler tasarlayabilir.

Günlük yaşamda karşılaştığı problemlerin çözümü için deney tasarlayabilir.

Konuyla ilgili hipotezleri karşılaştırarak hipotezi test etmek için en uygun yöntemi belirler, sonuçları değerlendirerek yorumlayabilir.

Fen kavramları arasında farklı ilişkiler kurarak yeni çıkarımlarda bulunabilir.

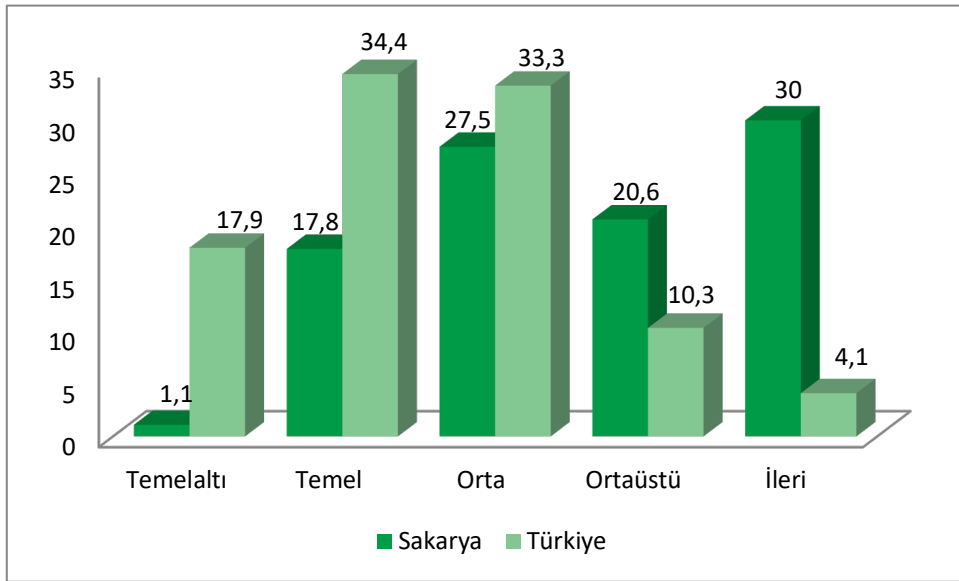
Fen ile ilgili bilgi ve becerilerini kullanarak karşılaştığı sorunlara çözümlere ulaşabilir.

Karmaşık ve ayırt ediciliği zor verileri karşılaştırır ve değerlendirerek yorumlar.

Karmaşık grafikleri çizebilir ve çizilmiş grafikleri yorumlayıp değerlendirebilir.

Fen Bilimleri testi yeterlik düzeylerine öğrencilerin dağılımı Şekil 1’de yer almaktadır.

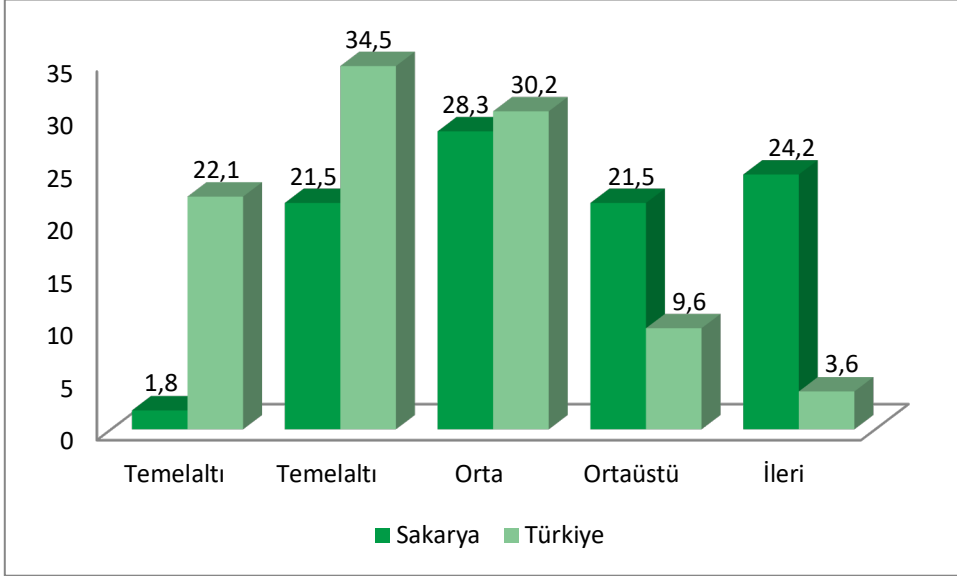
Şekil 1. Öğrencilerin Fen Bilimleri testi düzeylerine göre dağılımları

Öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri Sakarya bazında incelendiğinde, % 18,9’unun temel ve temelaltı düzeyde olduğu görülmektedir (N= 68). %27,5’inin orta (N=99), %20,6’sının ortaüstü (N=74) ve %30’unun ileri düzeyde oldukları görülmektedir (N=108). Sakarya verileri ile Türkiye verileri karşılaştırıldığında ise Sakarya’in ortaüstü ve ileri yeterlik düzeylerine dağılan öğrenci yüzdesinin Türkiye geneli ortaüstü ve ileri yeterlik düzeylerine dağılan öğrenci yüzdesinden yüksek olduğu görülmektedir. Temelaltı düzeyde bulunan öğrenci sayısı ise oldukça azdır.

Erkek öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri dağılımları Şekil 2’de yer almaktadır.

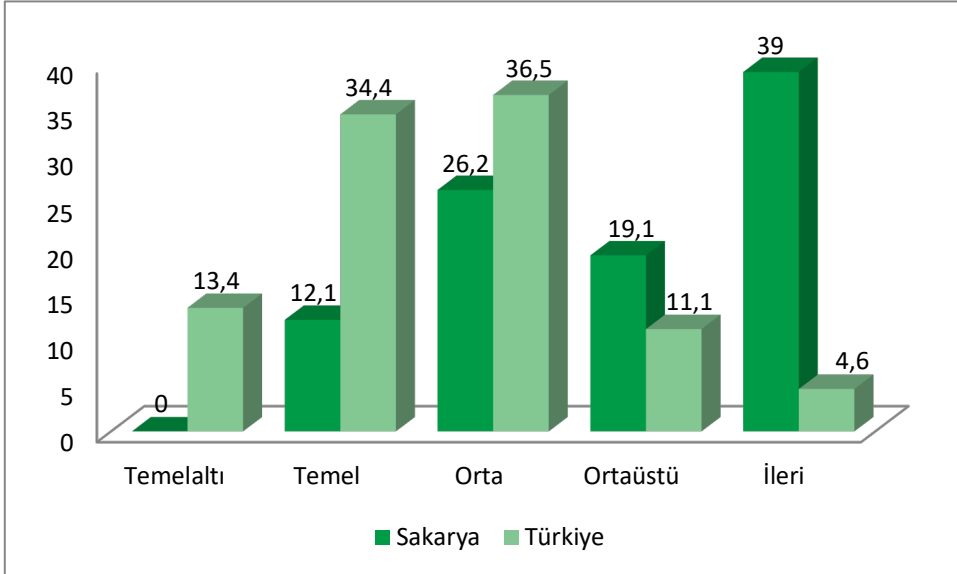
Şekil 2. Erkek öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri

Erkek öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri Sakarya bazında incelendiğinde, %23,3’ünün temel ve temelaltı düzeyde olduğu görülmektedir (N= 51). %28,3’ünün orta (N=62), %21,5’inin ortaüstü (N=47) ve %24,2’sinin ileri düzeyde oldukları görülmektedir (N=53). Ortaüstü ve ileri yeterlik düzeylerine dağılan erkek öğrencilerin yüzdeleri, Sakarya ile Türkiye bazında karşılaştırıldığında, Sakarya yüzdelerinin Türkiye yüzdelerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Kız öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri dağılımları Şekil 3’te yer almaktadır.

Şekil 3. Kız öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri

Kız öğrencilerin Fen Bilimleri testi yeterlik düzeyleri Sakarya bazında incelendiğinde, sadece %12,1’inin temel düzeyde olduğu (N=17) ve temelaltı düzeyde kız öğrenci olmadığı görülmektedir. %26,2’sinin orta (N=37), %19,1’inin ortaüstü (N=27) ve %39’unun ileri düzeyde oldukları görülmektedir (N=55). Ortaüstü ve ileri yeterlik düzeylerine dağılan kız öğrencilerin yüzdeleri, Sakarya ile Türkiye bazında karşılaştırıldığında, Sakarya yüzdelerinin Türkiye yüzdelerinden yüksek olduğu görülmektedir.

Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin Fen Bilimleri testinden elde edilen sonuçların, öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla bazı değişkenler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgular şu şekildedir:

Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyinin dağılımları ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Anne eğitim düzeyi ve karşılaştırmalı Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Anne Eğitim Düzeyi	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	5,7	473,63	11,81	456,8
İlkokul mezunu	42,7	505,00	44,65	492,3
Ortaokul mezunu	25,6	510,78	20,37	495,1
Lise mezunu	19	557,88	15,97	532,5
Ön lisans mezunu	1,9	581,70	1,29	564,2
Lisans mezunu	4,4	578,61	4,99	581,8
Yüksek lisans mezunu	0,3	601,23	0,73	561,5
Doktora mezunu	0,3	665,28	0,19	593,8
Toplam	100,00	520,27	100,00	492,3

Öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları, Sakarya ve Türkiye verileri dikkate alınarak anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde, en yüksek ortalamanın, anneleri doktora mezunu olan öğrencilere ait olduğu görülmektedir ($\bar{X}=665,28$); Türkiye ($\bar{X}=593,8$)). Anne eğitim düzeyine göre, Sakarya'deki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları ile Türkiye genelindeki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları paralellik göstermektedir. Genel olarak annelerin eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin Fen Bilimleri başarı puanlarının artış gösterdiği söylenebilir.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Fen Bilimleri testi puanları arasındaki korelasyon

Fen bilimleri başarı puanları	Sosyoekonomik düzey	
	Sakarya	Türkiye
	0,222	0,362

Türkiye verilerine göre öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bu durum, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Fen Bilimleri puanlarının da yükseldiği şeklinde açıklanabilir. Sakarya verilerine göre ise öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile Fen Bilimleri testi puanları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe Fen Bilimleri puanlarının az da olsa yükseldiği söylenebilir.

Eğitim Hedefi

Öğrencilerin eğitim hedefleri ile Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin eğitim hedefleri ile Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Eğitim Hedefi	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Liseyi bitirmek	8	424,92	11,27	416,5
Yüksekokul bitirmek	8	468,98	5,04	456,3
Üniversiteyi bitirmek	56,7	514,31	56,95	497,3
Yüksek lisans ya da doktora yapmak	27,3	580,45	26,74	550,6
Toplam	100,00	521,49	100,00	500,4

Öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları, Sakarya ve Türkiye verileri dikkate alınarak eğitim hedeflerine göre incelendiğinde, en yüksek ortalamanın, yüksek lisans ya da doktora yapmayı hedefleyen öğrencilere ait olduğu görölmektedir (Sakarya ($\bar{X}$ =580,33); Türkiye ($\bar{X}$ =550,6)). En düşük ortalamanın ise liseyi bitirmek isteyen öğrencilere ait olduğu görölmektedir (Sakarya ($\bar{X}$ =429,93); Türkiye ($\bar{X}$ =416,5)). Genel olarak eğitim hedefi arttıkça öğrencilerin Fen Bilimleri başarı puanlarının artış gösterdiği söylenebilir.

Evdeki Kitap Sayısı

Öğrencilerin evlerinde bulunan kitap sayısı ile Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin evlerindeki kitap sayıları ile Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Kitap Sayısı	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Hiç ya da çok az (0-5 kitap)	13	459,92	12,16	451,3
6-15 kitap	28,6	500,19	31,15	477,6
16-50 kitap	31,2	541,28	28,35	510,3
51-80 kitap	11,7	546,28	12,97	522,3
81 ve üzeri kitap	15,6	557,46	15,36	547,1
Toplam	100,00	524,75	100,00	500,2

Sakarya ve Türkiye verilerine göre öğrencilerin evlerinde bulunan kitap sayısı arttıkça Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının arttığđı görölmektedir. Öğrencilerin evlerindeki kitap sayılarına göre, Sakarya'deki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları ile Türkiye genelindeki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları paralellik göstermektedir.

Destekleme Ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarına katılma durumları ile Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarına katılma durumları ile Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılım Durumu	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Katılmadım	26,7	503,64	35,70	488,13
Yalnızca 1. dönem katıldım	13	490,96	11,95	482,02
Yalnızca 2. dönem katıldım	7,6	543,55	7,84	488,70
Her iki dönem de katıldım	52,7	536,99	44,52	516,56
Toplam	100,00	520,26	100,00	500,30

Sakarya ve Türkiye verileri dikkate alındığında, öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları destekleme ve yetiştirme kurslarına katılma durumlarına göre incelendiğinde, en yüksek ortalamanın, yalnızca ikinci dönem kurslara katılan öğrencilere ait olduğu görülmektedir (Sakarya ($\bar{X}$ =543,55); Türkiye ($\bar{X}$ =516,56)). Genel olarak düzenli olarak devam edilen destekleme ve yetiştirme kurslarının Fen Bilimleri testi puan ortalamasının yükselmesine olumlu katkı sunduğu söylenebilir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Ailelerin öğrencilere gösterdiği ilgi ve uyguladığı baskı ile Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Ailelerin ilgisi ve baskısı ile Fen Bilimleri testi puanları arasındaki korelasyon

Fen Bilimleri başarı puanları	Aile İlgisi		Aile baskısı	
	Sakarya	Türkiye	Sakarya	Türkiye
	0,195	0,122	-0,036	-0,128

Sakarya ve Türkiye verilerine göre ailelerin öğrencilere ilgisi ile Fen Bilimleri testi puanları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu durum aile ilgisi arttıkça öğrencilerin Fen Bilimleri puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği şeklinde yorumlanabilir. Aile ilgisi, Sakarya’daki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanlarını Türkiye genelindeki öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanlarına göre daha olumlu şekilde etkilemektedir.

Sakarya ve Türkiye verilerine göre aile baskısı ile Fen Bilimleri testi puanları arasında düşük düzeyde ve negatif yönde bir ilişki vardır. Bu durum aile baskısı arttıkça öğrencilerin Fen Bilimleri puanları çok az da olsa düşme eğilimi göstermektedir şeklinde açıklanabilir. Fakat bu ilişki anlamlı değildir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu

Öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma durumları ile Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Öğrencilerin akran zorbalığına maruz kalma durumları ile Fen Bilimleri testi puanları arasındaki korelasyon

Fen Bilimleri başarı puanları	Akran Zorbalığı	
	Sakarya	Türkiye
	0,000	0,116

Türkiye verilerine göre öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları ile akran zorbalığına maruz kalmaları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Sakarya verilerine göre ise öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları ile akran zorbalığına maruz kalmaları arasında ilişki yoktur.

Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödev için Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre Fen Bilimleri öğretmenlerinin ödev verme sıklığı, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Öğrenci görüşlerine göre Fen Bilimleri öğretmenlerinin ödev verme sıklığı

Ödev Verme Sıklığı	Sakarya	Türkiye
	Yüzde (%)	Yüzde (%)
Hiç	13,3	13,35
Haftada 1 ya da 2 kez	48,9	61,58
Haftada 3 ya da daha fazla	28,9	25,07
Toplam	100,00	100,00

Sakarya ve Türkiye verilerine göre öğrenciler en yüksek oranla Fen Bilimleri öğretmenlerinin haftada bir ya da iki kez ödev verdiklerini söylemişlerdir (Sakarya (%48,9); Türkiye (%61,58)). Sakarya verileri ile Türkiye verilerinin birbirine paralel olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ödev için harcadıkları süre ile Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Öğrencilerin ödev için harcadıkları süre ile Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Ödev Ayrılan Süre	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
15 dakika ya da daha az	27,40	500,00	22,43	489,90
16-30 dakika	30,44	530,31	35,66	504,80
31-60 dakika	29,27	513,19	29,06	503,18
61-90 dakika	7,49	525,64	8,13	498,08
90 dakikadan fazla	5,39	544,62	4,72	493,02
Toplam	100,00	533,12	100,00	500,19

Sakarya ve Türkiye verilerine, Fen Bilimleri dersi ödevlerine 60 dakikadan zaman ayıran öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının en yüksek olduğu görülmektedir (Sakarya $\bar{X}$ =544,62); Türkiye ($\bar{X}$ =504,80)).

Fen Bilimleri Dersine Verilen Değer, Dersten Hoşlanma ve Derse İlişkin Öz- Yeterlik

Öğrencilerin Fen Bilimleri dersine verdikleri değer, Fen Bilimleri dersinden hoşlanma durumları ve Fen Bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlikleri ile Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13. Öğrencilerin Fen Bilimleri dersine verdikleri değer, Fen Bilimleri dersinden hoşlanma durumları ve Fen Bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlikleri ile Fen Bilimleri testi puanları arasındaki korelasyon

		Fen Bilimleri dersine verilen değer	Fen Bilimleri dersinden hoşlanma	Fen Bilimleri dersine ilişkin öz yeterlik
Fen Bilimleri başarı puanı	Sakarya	0,04	-0,07	0,09
	Türkiye	0,09	0,14	0,21

Sakarya ve Türkiye verilerine göre öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları ile Fen Bilimleri dersine verdikleri değer ve Fen Bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlikleri arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Türkiye verileri dikkate alındığında öğrencilerin Fen Bilimleri dersine verdikleri değer, Fen Bilimleri dersinden hoşlanma durumları ve Fen Bilimleri dersine ilişkin öz-yeterlikleri arttıkça Fen Bilimleri testi başarı puanları az da olsa artabilir şeklinde yorumlanabilir. Ancak bu durum Sakarya verilerinden Fen Bilimleri dersinden hoşlanma durumu için geçerli değildir. Sakarya verilerine göre öğrencilerin Fen Bilimlerinden hoşlanma durumları ile Fen Bilimleri başarı puanları arasında ilişki yoktur.

Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğrencilerin Fen Bilimleri testinden elde edilen sonuçların, öğretmen anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla bazı değişkenler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgular şu şekildedir:

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Fen Bilimleri öğretmenlerinin eğitim düzeyi ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14. Öğretmenlerin eğitim düzeyi ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Öğretmenin Eğitim Düzeyi	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort	Yüzde (%)	Ort
Ön Lisans	3,2	482,19	3	504,67
Lisans	93,5	517,54	93,4	500,07
Yüksek Lisans	3,2	516,46	3,6	499,42
Toplam	100	480,37	100	500,19

Sakarya verilerine göre lisans mezunu Fen Bilimleri öğretmenlerinin öğrencilerine ait Fen Bilimleri testi puan ortalaması en yüksektir ($\bar{X}=517,54$).

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumlarına yönelik analizden elde edilen Sakarya sonuçları Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları

Mesleki Gelişim Etkinlikleri	Hiç	1-2	3-4	5+
	%	Gün	Gün	gün
Alanıyla ilgili konular	37,1	32,3	11,3	12,9
Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	19,4	38,7	14,5	22,6
Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	37,1	35,5	11,3	14,5
Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	56,5	24,2	9,7	6,5
Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	53,2	27,4	8,1	8,1
Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	62,9	16,1	6,5	9,7
İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular	85,5	1,6	3,2	3,2
Kişisel gelişimle ilgili konular	40,3	33,9	8,1	12,9

Fen Bilimleri öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular (%85,5), 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında eğitim/öğretim ile ilgili genel konular (%38,7), 3-4 gün süreyle katıldıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında eğitim/öğretim ile ilgili genel konular (%14,5) ve 5 gün ve daha fazla süreyle katıldıkları etkinliklerin başında da yine eğitim/öğretim ile ilgili genel konular (%22,6) gelmektedir.

Mesleki Gelişim indisi

Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları arasındaki korelasyon

Fen Bilimleri başarı puanları	Mesleki Gelişim indisi	
	Sakarya	0,13
Türkiye	0,11	

Türkiye ve Sakarya verilerine göre ise Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılma durumları (mesleki gelişim indisi) ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki vardır. Türkiye verileri için bu durum, Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki gelişim faaliyetlerine katılma sıklığı arttıkça öğrencilerin Fen Bilimleri testi başarı puanlarının az da olsa arttığı şeklinde açıklanabilir.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Fen Bilimleri öğretmenlerinin girmiş oldukları derslere ilişkin görüşlerine ait Sakarya sonuçları Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18. Fen Bilimleri öğretmenlerinin girmiş oldukları derslere ilişkin görüşleri

	Hiç Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	%	%	%	%	%
Ders yüküm çok fazla	40,3	16,1	8,1	29	4,8
Ders öncesi hazırlık yaparım	-	3,2	24,2	-	71
Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var	-	6,5	11,3	25,8	54,8
Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var	6,5	24,2	16,1	35,5	17,7
Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum.	1,6	6,5	8,1	22,6	61,3
Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır.	21	24,2	8,1	32,3	14,5

Tabloya göre Fen Bilimleri öğretmenlerinin çoğunluğu ders yükünün fazla olduğunu düşünmemektedir (%56,4). Öğretmenlerin büyük çoğunluğu ders öncesi hazırlık yaptığını belirtmiştir (%71). Yine çoğunluğu, derse hazırlanmak için (%80,6), öğrencilerle birebir ilgilenmek için yeterli zamanı olduğunu (%53,2) ve ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiğini (%83,9) belirtmişlerdir. Ders dışı iş yükü bulunduğunu söyleyen öğretmenlerle bulunmadığını söyleyen öğretmenlerin oranı birbirine yakındır.

Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Ödevlerle İlgili Öğrencilere Geribildirimde Bulunma Durumları
Fen Bilimleri öğretmenlerinin öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ait Sakarya ve Türkiye sonuçları Tablo 19'da yer almaktadır.

Tablo 19. Fen Bilimleri öğretmenlerinin öğrencilere geri bildirimde bulunma durumları

	Her zaman ya da hemen hemen her zaman		Bazen		Hiç ya da neredeyse hiç	
	Sakarya (%)	Türkiye (%)	Sakarya (%)	Türkiye (%)	Sakarya (%)	Türkiye (%)
Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum	72,6	76	19,4	23	3,2	1
Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm.	12,9	19	41,9	42	41,9	39
Ödevleri sınıfta tartışırım.	50	54	38,7	43	8,1	3
Ödevleri ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım.	54,8	60	30,6	34	9,7	6
Öğrencilerin ödevlerini başka bir öğrenciye kontrol ettiririm.	11,3	20	35,5	37	48,4	43

Sakarya verilerine Fen Bilimleri öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun (%92) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Ödevleri sınıfta öğrencilerle tartışan öğretmenlerin oranının da oldukça yüksek olduğu görülmektedir (%88,7). Büyük çoğunluğunun ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir (%85,4). Ödevleri öğrencilerin kendilerine kontrol ettiren öğretmenler (%54,8) ile başka öğrencilere kontrol ettirmeyen öğretmenler (%48,4) görülmektedir.

Fen Bilimleri Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Öğrencilerin Fen Bilimleri testinden elde edilen sonuçların, okul anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla bazı değişkenler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgular şu şekildedir:

Okul Türü

Okulların türü ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20. Okul türleri ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Okul Türü	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
Genel Ort.	84,6	515,43	88,69	498,9
İmam Hatip Ort.	15,4	513,54	12,31	495,9
Toplam	100	515,14	100	497,8

Tabloya göre ABİDE uygulaması örneklemini, Türkiye bazında %88,69’unu, Sakarya bazında %84,6’sını genel ortaokullar ve Türkiye bazında %12,31’ini, Sakarya bazında %15,4’ünü imam hatip ortaokulları oluşturmaktadır.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcudu ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21. Sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcudu ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Sınıf Mevcudu Ortalaması	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
25’ten az	26,7	516,57	28	497,1
25-30 arası	60	515,36	49	495,9
31-40 arası	13,3	511,56	18	495,1
41 ve daha fazlası	0	-	6	488,5
Toplam	100	515,18	100	495,7

Türkiye geneli Fen Bilimleri testi puan ortalamaları dikkate alındığında sınıf mevcutlarına göre Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının birbirinden farklı olmadığı görülmektedir. Sakarya verilerine göre ise en yüksek Fen Bilimleri testi puan ortalamasının sınıf mevcudu ortalaması 25’ten az olan okullar ile ($\bar{X}$ =516,57) sınıf mevcudu ortalaması 25-30 arası olan okullara ($\bar{X}$ =515,36) ait olduğu görülmektedir. Sakarya’da sınıf mevcudu ortalaması 41 ve daha fazlası olan okul olmadığı da görülmektedir.

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Okullarda kütüphane bulunma durumu ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22. Okullarda kütüphane bulunma durumu ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Okulda Kütüphane Var mı?	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
Evet	46,7	534,4	29	496,4
Hayır	33,3	508,8	71	496,0
Toplam	100	524,1	100	496,1

Okullarda kütüphane bulunması Türkiye genelinde Fen Bilimleri testi puan ortalamaları arasında fark yaratmazken, Sakarya verilerine göre okullarında kütüphane bulunan öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının okullarında kütüphane bulunmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulların bulunduğu yer ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamalarının, Sakarya ve Türkiye karşılaştırmalı verileri Tablo 23'te yer almaktadır.

Tablo 23. Okulların bulunduğu yer ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları

Okulların Konumu	Sakarya		Türkiye	
	Yüzde (%)	Ort.	Yüzde (%)	Ort.
Şehir merkezi	53,3	495,9	55,5	495,9
Merkez ilçe	6,7	582,6	6,6	499,0
Şehrin dışında mahalle	13,3	503,3	12,0	500,1
Kasaba-köy	26,7	542,6	25,9	492,8
Toplam	100	515,2	100	495,8

Okulların bulunduğu konum Türkiye genelinde Fen Bilimleri testi puan ortalamaları arasında fark yaratmazken, Sakarya verilerine göre Fen Bilimleri testi puan ortalaması en yüksek okulların merkez ilçe okulları olduğu görülmektedir ($\bar{X}=582,6$).

Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Sayısı ve Okul Büyüklüğü

Sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okullardaki toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına yönelik analizden elde edilen Türkiye ve Sakarya sonuçları Tablo 24'te yer almaktadır.

Tablo 24. Sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okullardaki toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puanları arasındaki korelasyon

Fen bilimleri başarı puanları	8.sınıftaki toplam öğrenci sayısı		Okuldaki toplam öğrenci sayısı	
	Sakarya	Türkiye	Sakarya	Türkiye
	0,48	0,11	0,34	0,10

Türkiye verilerine göre okullardaki sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okulların toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır.

Sakarya verilerine göre ise okullardaki sekizinci sınıf öğrenci sayıları ve okulların toplam öğrenci sayıları ile öğrencilerin Fen Bilimleri testi puan ortalamaları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Fakat bu ilişki anlamlı değildir.

SOSYAL BİLGİLER DERSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Sosyal bilgiler testi için yeterlik düzeyleri ve bu düzeylere karşılık gelen puanlar **Tablo 4.1**'de görülmektedir.

Tablo 4.1. Sosyal Bilgiler Yeterlik Düzeyleri ve Puan Karşılıkları

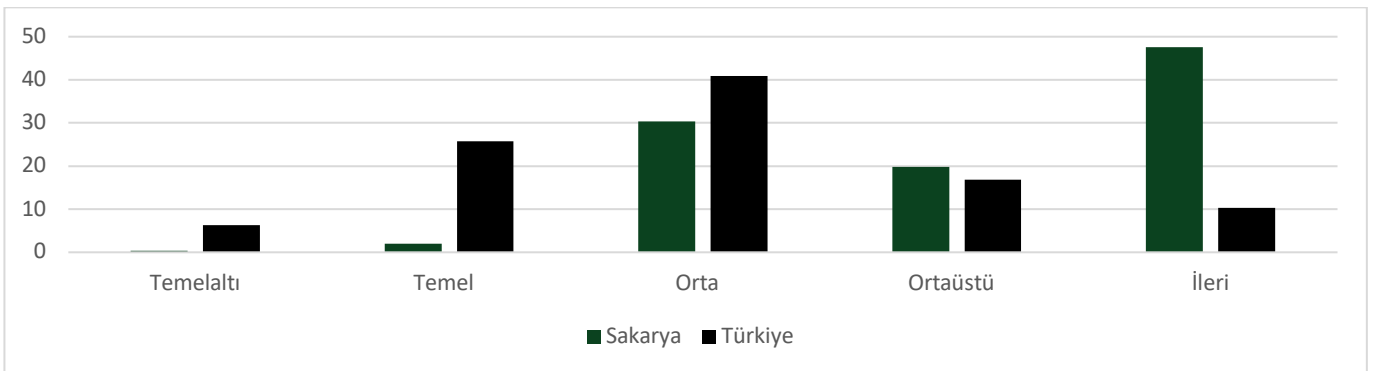
Yeterlik Düzeyi	Puan Karşılığı
Temelaltı	271,69'dan düşük
Temel	271,69 dâhil olmak üzere 329,18'e kadar
Orta	329,188 dâhil olmak üzere 475,69'a kadar
Ortaüstü	475,69 dâhil olmak üzere 535,34'e kadar
İleri	535,34 ve üzeri

Tablo 4.1 incelendiğinde, bir öğrencinin sosyal bilgiler dersi için temel düzeyde yer alabilmesi için en az 271,69 puan almasının gerektiği görülmektedir. Bununla birlikte, bir öğrencinin ileri düzeyde yer alabilmesi için ise en az 535,34 puan alması gerekmektedir.

Öğrencilerin sosyal bilgiler testine ait yeterlik düzeylerine göre dağılımı **Tablo 4.2** ve **Şekil 4.1**'de görülmektedir.

Tablo 4.2. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrencilerin Dağılımı

	SAKARYA		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	1	0,3	2193	6,3
Temel	7	2	8612	25,7
Orta	106	30,4	14202	40,9
Ortaüstü	69	19,8	5838	16,8
İleri	166	47,6	3566	10,3
Toplam	349	100	34711	100

Şekil 4.1. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 4.2 ve **Şekil 4.1** incelendiğinde sosyal bilgiler testi için Sakarya'daki öğrencilerin %2'sinin (N=8) temelaltı ve temel düzeyde, yaklaşık %30'unun (N=106) orta düzeyde, %67'sinin (N=235) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Sosyal bilgiler testine ait yeterlik düzeyleri ve tanımları **Tablo 4.3**'te görülmektedir.

Tablo 4.3. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeyleri ve Tanımları

1. DÜZEY (TEMELALTI)

- Sosyal bilgilerle ilgili bazı temel kavramları bilir.
- Basit düzeyde bilgiyi açık bir şekilde vermek amacıyla yazılan yazılardan bilgiye doğrudan ulaşır.
- Olgu ve görüşleri ayırt edebilir.
- Basılı ve görsel kaynakları bilgi edinme sürecinde kullanabilir ve basit düzeyde yorumlayabilir.
- Doğal, beşeri ve tarihsel olayların zamanlarını ayırt edebilir (geçmiş, şimdiki, gelecek).
- Harita, tablo, grafik, diyagram, zaman şeridi vb. üzerinde verilenleri doğrudan okuyabilir.
- Temel hak, sorumluluk ve özgürlüklerinden bazılarını bilir.
- Sosyal katılımın gerekli olduğu durumları bilir.

2. DÜZEY (TEMEL)

- Görsel, sayısal ve sözel türdeki bilgilerin taşıdığı anlamı ortaya çıkarabilir.
- Olay ve olguları açıklamak için görsel, sayısal, metne dayalı kanıtları tespit edebilir.
- Sayısal verilerle basit düzeyde sunulan bilgileri anlamlandırabilir.
- Kalıp yargıları fark edebilir.
- Nesne, olay, olgu ve kavramları sınıflandırabilir.
- Var olan/sunulan bir problemi fark edebilir.
- Tehlike ve risk durumunda ne yapılması gerektiğine karar verebilir.
- Temel hak ve özgürlüklerini kullanabilir, sorumluluklarını yerine getirebilir.
- Sosyal katılımın gerekli olduğu durumları belirleyebilir.

3. DÜZEY (ORTA)

- Olay, olgu ve görüşleri açıklamak için planlı gözlem yapabilir.
- Olay, olguları açıklayacak kanıtları kullanır.
- Elde ettiği veya verilen bilgileri işe yarar şekilde düzenleyebilir ve kullanabilir.
- Harita, tablo, grafik, diyagram, zaman şeridinde verilenleri yorumlayabilir, mekânı algılayabilir.
- Kronolojik sıralama yapabilir.
- İki farklı olay, olgu veya görüşler arasında bağ kurabilir, ilişkilendirebilir.
- Sebep sonuç ilişkisi kurabilir.

4. DÜZEY (ORTAÜSTÜ)

- Harita, tablo, grafik, diyagram, zaman şeridinde verilenlerden yararlanarak çıkarımlar yapabilir.
- Olay, olgu ve görüşlerin benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırarak sonuca varabilir.
- Zamanla oluşan süreklilik ve değişimi fark edebilir.
- Birinci ve ikinci elden kanıtları karşılaştırabilir.
- Verilen bir olay, olgu veya görüşe ilişkin iletişim becerilerini (empati, sosyal uyum, birlikte yaşam, çatışma çözümü vb) veya hak ve sorumlulukları gözeterek çözüm üretebilir.

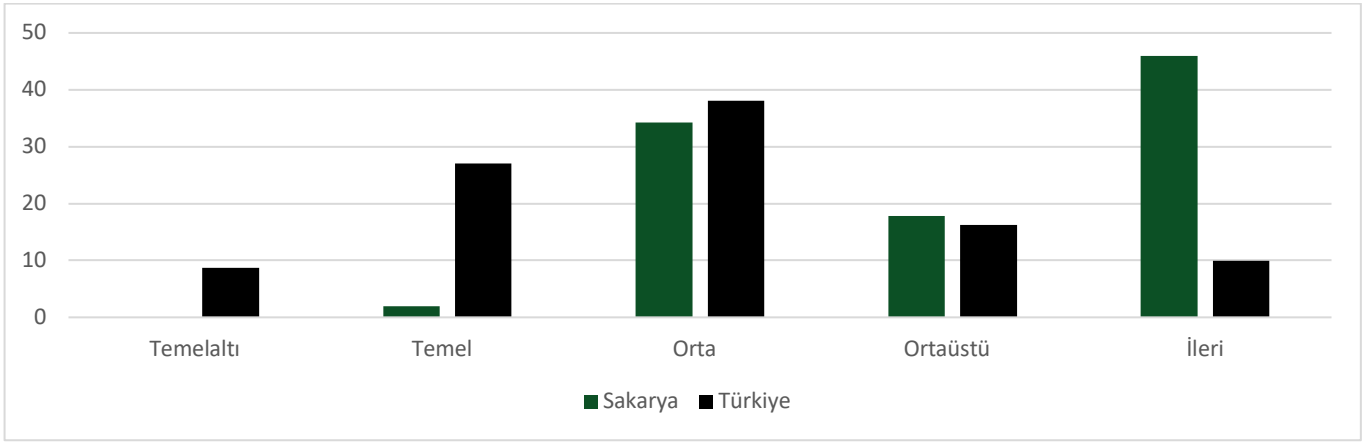
5. DÜZEY (İLERİ DÜZEY)

- Birden fazla materyalden (harita, tablo, grafik, zaman şeridi vb.) yararlanarak sonuçlar çıkarabilir.
- Sunulan bilgileri organize ederek grafik, şekil şema, zaman şeridi vb. oluşturabilir.
- Tarihsel, güncel vb. olaylara/gelişmelere alternatif yorumlar yapabilir.
- Gerekli bileşenleri ve kanıtları kullanarak çıkarımda bulunabilir.
- Olay, olgu görüş vb. hakkındaki verilenleri belirli ölçüt veya ölçütler takımı kullanarak yargılayabilir, karar verebilir.
- Daha önce aralarında ilişki kurulmamış olay, olgu, düşünceler vb. arasında ilişki kurarak yeni önermelerde bulunabilir.

Yeterlik düzeylerine göre erkek öğrencilerin dağılımı **Tablo 4.4** ve **Şekil 4.2**'de yer almaktadır.

Tablo 4.4. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

	SAKARYA		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	0	0	1546	8,7
Temel	4	1,9	4831	27,1
Orta	73	34,3	6780	38,1
Ortaüstü	38	17,8	2878	16,2
İleri	98	46	1763	9,9
Toplam	213	100	17798	100

Şekil 4.2. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Erkek Öğrencilerin Dağılımı

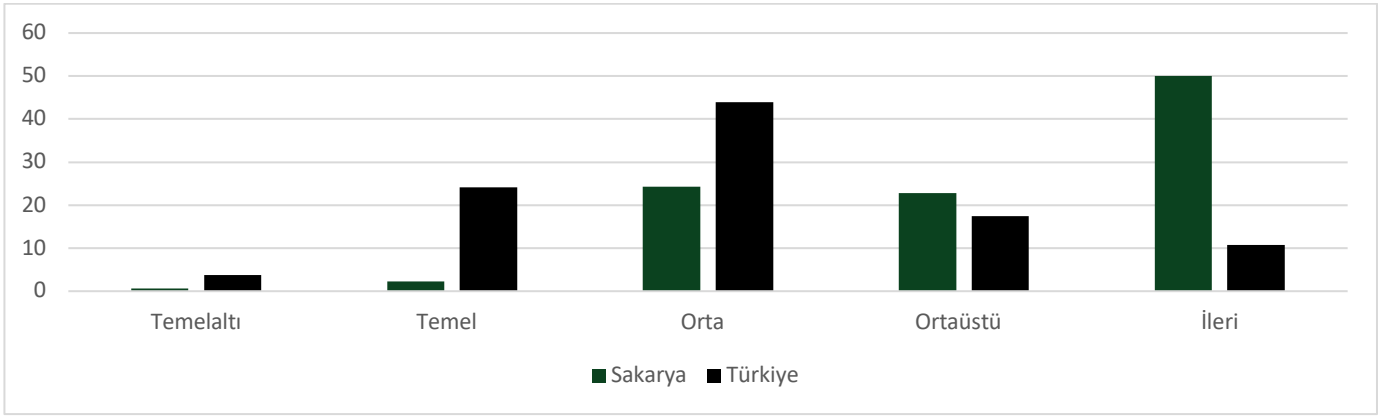
Tablo 4.4 ve **Şekil 4.2** incelendiğinde sosyal bilgiler testi için Sakarya'daki erkek öğrencilerin yaklaşık %2'sinin (N=4) temelaltı ve temel düzeyde, %34'ünün (N=73) orta düzeyde, %64'ünün (N=136) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir.

Yeterlik düzeylerine göre kız öğrencilerin dağılımı ise **Tablo 4.5** ve **Şekil 4.3**'te yer almaktadır.

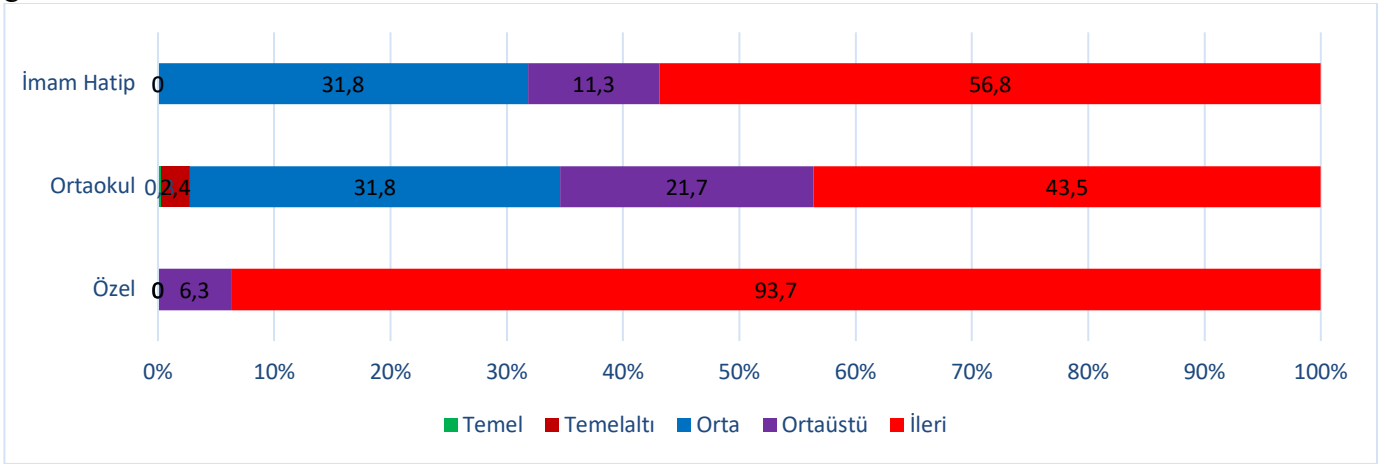
Tablo 4.5. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı

	SAKARYA		TÜRKİYE	
	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi	Öğrenci Sayısı	Öğrenci Yüzdesi
Temelaltı	1	0,7	647	3,8
Temel	3	2,2	4081	24,1
Orta	33	24,3	7422	43,9
Ortaüstü	31	22,8	2960	17,5
İleri	68	50	1803	10,7
Toplam	136	100	16913	100

Şekil 4.3. Sosyal Bilgiler Testine Ait Yeterlik Düzeylerine Göre Kız Öğrencilerin Dağılımı
 Tablo 4.5 ve Şekil 4.3 incelendiğinde sosyal bilgiler testi için Sakarya'daki kız öğrencilerin yaklaşık %3'ünün (N=4) temelaltı ve temel düzeyde, %24'ünün (N=33) orta düzeyde, %73'ünün (N=99) ise ortaüstü ve ileri düzeyde yer aldığı görülmektedir. Okul türüne göre okulların yeterlik düzeylerinin sosyal bilgiler alanındaki dağılımı Şekil 4.4'te görülmektedir.

Şekil 4.4'e göre, Sakarya'da ortaüstü ve ileri düzeyde en yüksek, temelaltı ve temel düzeyde en düşük öğrenci yüzdesine sahip olan okulların özel okullar; ortaüstü ve ileri düzeyde en düşük, temelaltı ve temel düzeyde en yüksek öğrenci yüzdesine sahip olan okulların ise ortaokullar olduğu görülmektedir.

4.1 Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Öğrenci Özellikleri

Öğrencilerin sosyal bilgiler testindeki başarılarının öğrenci anketinde yer alan değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır.

4.1.1 Anne Eğitim Düzeyi

Anne eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Anne Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Anne eğitim düzeyi	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk	18	5,2	448,6	3493	11,5	458,2
İlkokul mezunu	135	38,7	503,6	13205	43,6	492,6
Ortaokul mezunu	81	23,3	515,5	6025	19,9	496,7
Lise mezunu	60	17,2	553,5	4723	15,6	531,3
Ön lisans mezunu	6	1,8	560,7	381	1,3	563,4
Lisans mezunu	14	4	576,1	1477	4,9	580
Yüksek lisans mezunu	1	0,2	657,1	216	0,7	564,4
Doktora mezunu	1	0,2	532,6	56	0,2	576
Bilmiyorum	33	9,4	526,8	684	2,3	458,1
Toplam	349	100	517,9	30260	100	500,5

Sosyal bilgiler testine ilişkin Sakarya'daki öğrenci ortalamaları, öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının, annelerinin eğitim düzeyi yüksek lisans mezunu olan öğrencilere ait olduğu ($X=657,1$), en az puan ortalamasının ise annelerinin eğitim düzeyi okula hiç gitmedi ya da ilkokul terk olan öğrencilere ait olduğu ($X=448,6$) görülmektedir. Buna ek olarak, öğrencilerin sosyal bilgiler testine ilişkin ortalama puanlarının anne eğitim düzeyine bağlı olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı bulunmuştur.

Sosyoekonomik Düzey

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile sosyal bilgiler testi puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılan analiz neticesinde elde edilen sonuçlar **Tablo 4.7**'de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. Öğrencilerin Sosyoekonomik Düzeyleri ile Sosyal Bilgiler Testi Puanları Arasındaki Korelasyon

Değişken	Sakarya		Türkiye	
	N	r	N	r
Sosyoekonomik düzey				
Sosyal Bilgiler puanları	269	0,24	23894	0,356

Tablo 4.7'ye göre, Sakarya'daki öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri ile sosyal bilgiler testi puanları arasında zayıf ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka deyişle, öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri yükseldikçe sosyal bilgiler puanlarının az da olsa yükseldiği ileri sürülebilir.

Eğitim Hedefi

Eğitim hedefi değişkenine göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 4.8'** de verilmiştir.

Tablo 4.8. Eğitim Hedefi Değişkenine Göre ğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Eğitim hedefi	Sakarya			Türkiye		
	<i>N</i>	%	$\bar{X}$	<i>N</i>	%	$\bar{X}$
Liseyi bitirmek	26	8	423,2	3446	11,3	412,6
Yüksekokul bitirmek	26	8	470,3	1542	5	457,7
Üniversiteyi bitirmek	183	56,7	514,1	17421	56,9	498,4
Yüksek lisans ya da doktora yapmak	88	27,2	571,8	8181	26,7	550,8
Toplam	323	100	518,9	30590	100	500,6

Sosyal bilgiler testine ilişkin Sakarya'daki ğrenci ortalamaları, öğrencilerin eğitim hedeflerine göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının eğitim hedefi doktora ve yüksek lisans yapmak olan öğrencilere ait olduğu ($X=571,8$), en az puan ortalamasının ise eğitim hedefi liseyi bitirmek olan öğrencilere ait olduğu ($X=423,2$) görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarının eğitim hedeflerine göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Evdeki Kitap Sayısı

Evdeki kitap sayısına göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 4.9'** da verilmiştir.

Tablo 4.9. Evdeki Kitap Sayısına Göre ğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Kitap Sayısı	Sakarya			Türkiye		
	<i>N</i>	%	$\bar{X}$	<i>N</i>	%	$\bar{X}$
0-5 kitap	40	13	466,9	3522	12,2	452,3
6-15 kitap	88	28,6	487,9	9021	31,2	476,3
16-50 kitap	96	31,2	546,2	8210	28,4	511,4
51-80 kitap	36	11,7	538	3755	13	524,5
81 ve üzeri kitap	48	15,6	546,3	4448	15,4	547,7
Toplam	308	100	518,3	28956	100	500,5

Sosyal bilgiler testine ilişkin Sakarya'daki ğrenci ortalamaları, öğrencilerin evinde bulunan kitap sayısına göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının evlerinde 81 ve üzeri kitap olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=546,3$), en az puan ortalamasının ise evlerinde 0-5 kitap olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=466,9$) görülmektedir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Katılma Durumu

Destekleme yetiştirme kurslarına (DYK) katılma durumuna göre öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 4.10**'da verilmiştir.

Tablo 4.10. DYK'ya Katılma Durumuna Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Destekleme ve Yetiştirme Kursu Katılım Durumu	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Katılmadım	93	28,2	501,03	12296	37,6	498,4
Yalnızca 1. dönem katıldım	44	13,3	510,92	3808	11,7	483,79
Yalnızca 2. dönem katıldım	25	7,6	511,96	2487	7,6	487,68
Her iki dönem de katıldım	168	50,9	533,36	14083	43,1	516,98
Toplam	330	100	519,64	32674	100	500,64

Sakarya'daki öğrencilerin % 28,2'si sosyal bilgiler dersinden kurslara katılmadığını belirtirken, %50,9'u her iki dönemde de katıldığını belirtmiştir. Sosyal bilgiler testine ilişkin öğrenci ortalamaları, öğrencilerin DYK'ya katılma durumuna göre incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının her iki dönemde de kurslara katılımları olan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=533,36$), en düşük ortalamasının ise katılmadığını ($\bar{X}=501,03$) ifade eden öğrencilere ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarının DYK'ya katılma durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Aile İlgisi ve Aile Baskısı

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile ailelerinin gösterdikleri ilgi ve aile baskısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz neticesinde elde edilen sonuçlar **Tablo 4.12**'de görülmektedir.

Tablo 4.12. Sosyal Bilgiler Puanları ile Aile İlgisi ve Aile Baskısı Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya	Türkiye
	Sosyal Bilgiler başarı puanları	Sosyal Bilgiler başarı puanları
Aile ilgisi	0,187	0,13
Aile baskısı	-0,023	-0,111

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile aile ilgisi arasında düşük düzeyde, pozitif yönde ancak aile baskısı ile arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, aile ilgisi arttıkça öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarının az da olsa yükselme eğilimi gösterdiği, aile baskısı arttıkça ise öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarının az da olsa düşme eğilimi gösterdiği savunulabilir.

Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumu (İndisi)

Öğrencilerin sosyal bilgiler puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda elde edilen sonuçlar **Tablo 4.13**'te görülmektedir.

Tablo 4.13. Sosyal Bilgiler Puanları ile Akran Zorbalığına Maruz Kalma Durumları Arasındaki Korelasyon

	Sakarya	Türkiye
	Sosyal Bilgiler başarı puanları	Sosyal Bilgiler başarı puanları
Akran zorbalığı	-0,002	0,118

Sakarya'daki öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile akran zorbalığına maruz kalma durumları arasında düşük düzeyde, negatif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir.

4.1.9 Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Ödev Verme Sıklığı ve Öğrencilerin Ödevler İçin Harcadıkları Süre

Öğrenci görüşlerine göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin ödev verme sıklığına ilişkin betimsel istatistikler **Tablo 4.14**'te görülmektedir.

Tablo 4.14. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ödev Verme Sıklığına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ödev verme sıklığı	Sakarya		Türkiye	
	N	%	N	%
Hiç	58	16,1	6986	20,1
Haftada 1 ya da 2 kez	186	51,7	18090	52
Haftada 3 ya da daha fazla	76	21,1	6345	18,2
Belirtmemiş	40	11,1	3351	9,6
Toplam	360	100	34772	100

Sakarya'daki öğrenciler en yüksek oranla (%52) sosyal bilgiler öğretmenlerinin haftada 1 ya da 2 kez ödev verdiklerini belirtmiştir. Sosyal bilgiler branş öğretmenlerinin, hiç ödev vermediğini belirten öğrenci oranı %16 iken haftada 3 ya da daha fazla kez ödev verdiğini belirten öğrenci oranı %21'dir. Öğrencilerin %11'inin ödev verme sıklığına ilişkin verilerine ulaşamamıştır.

Öğrencilerin sosyal bilgiler ödevlerini yapmak için haftalık harcadıkları süreye göre sosyal bilgiler puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 4.15**'te verilmiştir.

Tablo 4.15. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Ödevleri İçin Harcadıkları Süreye Göre Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Türkçe-Ödev Yapmak İçin Harcanan Süre	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
15 dakika ya da daha az	84	23,3	522,94	9222	26,5	496,9
16-30 dakika	118	32,7	520,65	10671	30,7	504,34
31-60 dakika	83	23,1	505,12	7573	21,8	502,54
61-90 dakika	20	5,6	529,4	2158	6,2	493,96
90 dakikadan fazla	18	5	547,08	1483	4,3	491,43
Belirtmemiş	37	10,3	512,18	3665	10,5	501,96
Toplam	360	100	519,27	34772	100	500,53

Sakarya'daki öğrencilerin, %79'u T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (Sosyal Bilgiler) ödevleri için en fazla 1 saat ayırdıklarını belirtmiştir. Öğrenciler en yüksek oranla (%33) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ödevlerine 16-30 dakika harcadıklarını belirtmiştir. %23'ü 15 dakika ya da daha az, %23'ü 31-60 dakika arasında, %6'sı 61-90 dakika arasında, %5'i ise 90 dakikadan fazla zaman ayırdığını belirtmiştir. Öğrencilerin %10'unun ödev yapmak için harcadığı süreye ilişkin verilere ulaşamamıştır. En yüksek puan ortalamasının sosyal bilgiler ödevini yapmak için "90 dakikadan fazla" süre harcayan öğrencilere ait olduğu ($\bar{X}=547,08$), en düşük ortalamasının ise sosyal bilgiler ödevini yapmak için "31-60 dakika" süre harcayan ($\bar{X}=505,12$) öğrencilere ait olduğu görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Öğretmen Özellikleri

Öğretmen anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin sosyal bilgiler testindeki başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, öğretmenler ile dersine girdikleri öğrenciler eşleştirilmiş ve öğretmenin dersine girdiği öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili öğretmene ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Öğretmenin Eğitim Düzeyi

Öğretmenlerin eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanlarına ait betimsel istatistikler **Tablo 4.17**'de verilmiştir.

Tablo 4.17. Öğretmenlerin Eğitim Düzeyine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Öğretmen Eğitim Düzeyi	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Ön lisans	1	6,7	483,12	38	2,9	501,11
Lisans	14	93,3	516,65	1209	92,1	498,69
Yüksek Lisans	-	-	-	66	5	502,788
Toplam	15	100	514,41	1313	100	498,96

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamlamış oldukları eğitim düzeyine göre öğrencilerin sosyal bilgiler ortalamaları incelendiğinde Lisans mezunu olan öğretmenlerin öğrencilerinin ortalama puanlarının ($X=516,65$) eğitim düzeyi Ön Lisans ($X=483,12$) olan öğretmenlerin öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, puanlar arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.

4.2.2 Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi

Öğretmenlerin genel çalışma süreleri (kıdemleri) ve mevcut okulda çalışma süreleri ile öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 4.18**'de görülmektedir.

Tablo 4.18. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanları ile Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi ve Mevcut Okulda Çalışma Süresi Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya		Türkiye	
	Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi	Öğretmenlerin Mevcut Okulda Çalışma Süresi	Öğretmenlerin Genel Çalışma Süresi	Öğretmenlerin Mevcut Okulda Çalışma Süresi
Sosyal Bilgiler başarı puanları	0,26	0,428	0,23	0,14

Tablo 4.18'e göre, öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile iki değişken (sosyal bilgiler öğretmenlerinin genel çalışma süresi ve mevcut okulda çalışma süresi) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bir başka deyişle, sosyal bilgiler öğretmenlerinin kıdemi ve belli bir okuldaki çalışma süreleri arttıkça öğrencilerin sosyal bilgiler puanlarının da artma eğilimi gösterdiği savunulabilir.

Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarına ilişkin betimsel istatistikler **Tablo 4.19'** da verilmiştir.

Tablo 4.19. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Etkinliklerine Katılım Durumları

Mesleki Gelişim Etkinlikleri	Sakarya							
	Hiç		1-2 Gün		3-4 Gün		5 Günden daha fazla	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Alanıyla ilgili konular	7	46,7	6	40	1	6,7	1	6,7
Eğitim/öğretim ile ilgili genel konular	7	46,7	5	33,3	1	6,7	2	13,3
Bilişim teknolojilerinin derslerde kullanılması (Etkileşimli tahta kursu vb.)	7	46,7	5	33,3	1	6,7	2	13,3
Öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi	11	73,3	3	20	1	6,7	-	-
Ölçme ve değerlendirme ile ilgili konular	11	73,3	3	20	1	6,7	-	-
Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi	15	100	-	-	-	-	-	-
İdarecilik/ yöneticilik ile ilgili konular	15	100	-	-	-	-	-	-
Kişisel gelişimle ilgili konular	10	66,7	3	20	1	6,7	1	6,7

Sakarya'daki Sosyal bilgiler öğretmenlerinin hiç katılmadıkları mesleki gelişim etkinliklerinin başında *İdarecilik/yöneticilikle ilgili konular* (%100) ve *Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının belirlenmesi*(%100), 1-2 gün süreyle katıldıkları etkinliklerin başında *Alanıyla ilgili konular* (%40) gelmektedir.

Öğretmenlerin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girmiş oldukları derslerle ilgili görüşleri **Tablo 4.20**'de yer almaktadır.

Tablo 4.20. Sosyal bilgiler Öğretmenlerinin Girmiş Oldukları Derslere İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Kararsızım		Kısmen Katılmıyorum		Hiç Katılmıyorum	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1. Ders yüküm çok fazla	2	14,3	4	28,6	1	7,1	2	14,3	5	35,7
2. Ders öncesi hazırlık yaparım	10	71,4	4	28,6	0	0	0	0	0	0
3. Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var.	7	50	5	35,7	1	7,1	1	7,1	0	0
4. Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var.	4	26,7	4	26,7	3	20	4	26,7	0	0
5. Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum.	8	53,3	4	26,7	1	6,7	2	13,3	0	0
6. Çok fazla ders dışı iş yüküm bulunmaktadır.	0	0	4	26,7	1	6,7	6	40	4	26,7

Tablo 4.20'e göre Sakarya'da,

“Ders yüküm çok fazla” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 6 (%43) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 7 (%50) öğretmen bulunmaktadır.

“Ders öncesi hazırlık yaparım” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 14 (%100) öğretmen vardır. Öğretmenlerin ders öncesi hazırlık yaptığı gözlenmektedir.

“Derse hazırlanmak için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 12 (%86) öğretmen bulunurken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 1 (%7) öğretmen vardır. Bu durumda öğretmenlerin büyük bir kısmının derse hazırlanmak için yeterince zamanlarının olduğu savunulabilir.

“Öğrencilerle bire bir ilgilenmek için yeterli zamanım var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 8 (%53) öğretmen varken, bu görüşe kısmen katılmayan ya da hiç katılmayan 4 (%27) öğretmen vardır.

“Ders programındaki değişikliklere ayak uydurabiliyorum” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 12 (%80) öğretmen bulunurken, bu görüşe kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 2 (13) öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının ders programındaki değişikliklere ayak uydurabildiği görülmektedir.

“Çok fazla ders dışı yüküm var” ifadesine kısmen katılan ve kesinlikle katılan 4 (%27) öğretmen varken, bu ifadeye kısmen katılmayan ve hiç katılmayan 10(%67) öğretmen bulunmaktadır.

Öğretmenlerin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri ödevlerle ilgili öğrencilere geri bildirimde bulunma durumlarına ilişkin görüşleri **Tablo 4.21**'de yer almaktadır.

Tablo 4.21. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ev Ödevleriyle İlgili Öğrencilere Geri Bildirimde Bulunma Durumları

Maddeler	Her zaman ya da hemen hemen her zaman		Bazen		Hiç ya da neredeyse hiç	
	N	%	N	%	N	%
1. Ödevleri kontrol ederim ve öğrencilere geri bildirimde bulunurum.	14	93,3	1	6,7	0	0
2. Öğrencilerin ödevlerini kendilerine kontrol ettiririm.	1	6,7	5	33,3	9	60
3. Ödevleri sınıfta tartışırım.	5	33,3	10	66,7	0	0
4. Ödevleri öğrencilerin ders notlarına katkı sağlayacak şekilde kullanırım.	11	73,3	3	20	1	6,7
5. Öğrencilerin ödevlerinin başka bir öğrenciye kontrol ettiririm.	2	13,3	5	33,3	8	53,3

Tablo 4.21 incelendiğinde, Sakarya'daki öğretmenlerin hepsinin (%100) her zaman ya da bazen ödevleri kontrol ettiği ve öğrencilere geri bildirimde bulunduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin hepsinin (%100) ödevleri her zaman ya da bazen sınıfta tartıştığı ve yine çok büyük bir kısmının (%93) ev ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin notlarına katkı sağlayacak şekilde kullandığı görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin yarıdan azının (%40) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen öğrencilerin kendilerine kontrol ettirdiği ve yine yarıdan azının (%47) öğrencilerin ödevlerini her zaman ya da bazen başka bir öğrenciye kontrol ettirdiği gözlenmektedir.

Sosyal Bilgiler Başarısını Etkileyen Okul Özellikleri

Okul anketinde yer alan değişkenlerin öğrencilerin sosyal bilgiler başarıları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla ilgili değişkenler üzerinde analiz çalışmaları yürütülmüş ve elde edilen bulgular raporlaştırılmıştır. Yapılan analizlerde, okullar ile o okullarda öğrenim gören öğrenciler eşleştirilmiş ve öğrencilerin puanlarının ortalaması alınarak ilgili okula ait ortalama bir puan oluşturulmuştur.

Okul Türü

Okul türüne göre, sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları **Tablo 4.22**'de verilmiştir

Tablo 4.22. Okul Türüne Göre Ortalama Sosyal Bilgiler Testi Puanları

OKUL TÜRÜ	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Genel Ortaokul	13	86,7	509,65	933	86	498,2
İmam Hatip Ortaokulu	2	13,3	535,03	119	11	498,3
Yatılı Bölge Ortaokulu	0	0	0	37	3	475,9
Toplam	15	100	513	1089	100	497,5

Sosyal bilgiler testine ilişkin Sakarya'daki okul ortalamaları okul türüne göre incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının imam hatip ortaokullarına ait olduğu ($\bar{X}=535,03$), imam hatip ortaokullarını genel ortaokulların izlediği ($\bar{X}=509,65$) görülmektedir. Bununla birlikte bulgular, sosyal bilgiler ortalamalarının okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu

Sekizinci sınıfların ortalama sınıf mevcuduna göre, sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları Tablo 4.23'te verilmiştir.

Tablo 4.23. Sekizinci Sınıf Ortalama Sınıf Mevcuduna Göre Okulların Ortalama Sosyal Bilgiler Puanları

8. sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	Sakarya			Türkiye		
	N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
25'ten az	4	26,7	522,2	356	28	496,9
25-30 arası	9	60	510,2	623	49	495,2
31-40 arası	2	13,3	507,6	227	18	493,5
41 ve daha fazla	-	-	-	71	6	492,5
Toplam	15	100	513	1277	100	495,2

Sakarya'daki okullara ait ortalama sosyal bilgiler testi puanları, sekizinci sınıf ortalama sınıf mevcuduna göre incelendiğinde, sınıf mevcudunun ortalama olarak 25'ten az olduğu okulların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu ($\bar{X}=522,2$), bu okulları sınıf mevcudu 25-30 arasında değişen okulların takip ettiği görülmektedir ($\bar{X}=510,2$). En son sırada ise ortalama sınıf mevcudu 31-40 arasında değişen okullar ($\bar{X}=507,6$) yer almaktadır. Elde edilen sonuçlar, bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu göstermektedir.

Okulda Kütüphane Olup Olmama Durumu

Okulların kütüphaneye sahip olup olmama durumlarına göre, okulların ortalama sosyal bilgiler testi puanları **Tablo 4.24**'te verilmiştir.

Tablo 4.24. Okul Kütüphanesi Olup Olmama Durumuna Göre Okulların Ortalama Sosyal Bilgiler Puanları

		Sakarya			Türkiye		
		N	%	$\bar{X}$	N	%	$\bar{X}$
Okulunuzda	Hayır	5	41,7	505,55	351	29	495,26
kütüphane var mı?	Evet	7	58,3	529,99	860	71	495,78
Toplam		12	100	519,81	1211	100	495,63

Sakarya'daki sosyal bilgiler testine ilişkin okul ortalamaları, okullarda kütüphane bulunup bulunmama durumuna göre incelendiğinde okul kütüphanesi bulunan okulların ortalamasının ($\bar{X}=529,99$), bulunmayan okulların ortalamasından ($\bar{X}=505,55$), daha yüksek olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar, bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu göstermektedir.

Okulun Bulunduğu Yer

Okulun bulunduğu yere göre, okulların ortalama sosyal bilgiler testi puanları **Tablo 4.25**'te verilmiştir.

Tablo 4.25. Okulun Bulunduğu Yerleşim Birimine Göre Okulların Ortalama Sosyal Bilgiler Puanları

Sakarya			Türkiye		
---------	--	--	---------	--	--

8. sınıf Ortalama Sınıf Mevcudu	<i>N</i>	%	$\bar{X}$	<i>N</i>	%	$\bar{X}$
Şehir merkezi	8	53,3	490,13	710	55,5	494,95
Büyük şehir- Merkez ilçe	1	6,7	592,66	84	6,6	500,82
Şehir dışında mahalle	2	13,3	508,15	155	12	500,67
Kasaba, köy vb.	4	26,7	541,35	331	25,9	492,36
Toplam	15	100	513,03	1280	100	495,36

Sakarya'daki sosyal bilgiler testine ait okul ortalamalarının yerleşim birimlerine göre durumu incelendiğinde, en yüksek puan ortalamasının büyük şehir-merkez ilçelerde bulunan okullara ait olduğu ($\bar{X}=592,66$) en düşük ortalamanın ise kasaba ve köylerde bulunan okullara ($\bar{X}=490,13$) ait olduğu görülmektedir. Bulgular, sosyal bilgiler testi okul ortalamalarının yerleşim birimine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Sekizinci Sınıf Öğrencilerin Sayısı ve Okul Büyüklüğü

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile “8. sınıftaki toplam öğrenci sayısı” ve “okuldaki toplam öğrenci sayısı” arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 4.26**’da verilmiştir.

Tablo 4.26. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Testi Puanları ile “8.Sınıftaki Toplam Öğrenci Sayısı” ve “Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısı” Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya		Türkiye	
	8. Sınıftaki Toplam Öğrenci Sayısı	Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısı	8. Sınıftaki Toplam Öğrenci Sayısı	Okuldaki Toplam Öğrenci Sayısı
Sosyal Bilgiler başarı puanları	0,47	0,4	0,12	0,11

Tablo 4.26 incelendiğinde, Sakarya’daki öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının iki değişken (8.sınıftaki toplam öğrenci sayısı ve okuldaki toplam öğrenci sayısı) ile de orta düzeyde ve pozitif yönlü bir ilişki gösterdiği görülmektedir.

Öğrenci Kaynaklı ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar

Öğrencilerin sosyal bilgiler testi puanları ile öğrenci kaynaklı sorunlar indisi ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar indisi arasındaki ikili ilişkileri belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular **Tablo 4.27**’de verilmektedir.

Tablo 4.27. Sosyal Bilgiler Testi Puanları ile Öğrenci Kaynaklı Sorunlar ve Öğrenci Kaynaklı Olmayan Sorunlar Arasındaki Korelasyonlar

	Sakarya		Türkiye	
	Öğrenci kaynaklı sorunlar	Öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar	Öğrenci kaynaklı sorunlar	Öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar
Sosyal Bilgiler başarı puanları	-0,37	-51	-0,29	-0,36

Tablo 4.27 incelendiğinde, Sakarya’daki öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının, iki değişken (öğrenci kaynaklı sorunlar ve öğrenci kaynaklı olmayan sorunlar) ile de negatif ve anlamlı bir korelasyon gösterdiği görülmektedir. Bir başka deyişle, öğrenci kaynaklı olan ve olmayan sorunlar azaldıkça öğrencilerin sosyal bilgiler başarı puanlarının arttığı gözlenmektedir. Bunun yanı sıra öğrenci kaynaklı olmayan sorunların, öğrenci kaynaklı sorunlara nazaran öğrenci başarısı üzerinde daha olumsuz etkiye sahip olduğu söylenebilir.